

Marie Gedde Fraurud

**”African we are different” – en kontekst for å
forstå barnets beste**

**En kvalitativ studie med kenyanske barnevernsarbeidere om hva
de legger vekt på når de snakker om barnets beste**

Masteroppgave i Barnevern

Høgskolen i Oslo og Akershus Fakultet for Samfunnsfag

2015

SAMMENDRAG

Denne masteroppgaven handler om hvordan barnets beste kan bli forstått ulikt i ulike kulturer. En personlig interesse for den afrikanske kulturen og hvordan barnets beste vanskelig kan forstås som et universelt begrep er bakgrunnen for at oppgaven ble til. Barnets beste er et normativt begrep som vil preges av samfunnets normative rådende verdier og tradisjoner. Derfor må barnets beste prinsippet bli forstått som et begrep som er sosialt- og diskursivt konstruert. Jeg har tatt utgangspunkt i Kenya for å se på hvordan barnevernsarbeidere der forstår barnets beste. Problemstillingen for oppgaven er:

Hvilke forståelser og begrunnelser legger barnevernsarbeiderne i Kenya vekt på når de snakker om barnets beste?

Det empiriske materialet består av to fokusgruppeintervjuer med masterstudenter og barnehjems ansatte i Kenya. De teoretiske perspektivene, og tidligere forskning er med på å belyse hvilke forståelser og begrunnelser barnevernsarbeiderne bruker når de snakker om barnets beste. I analysen anvendes begrepet diskurs som et analytisk begrep. Forståelsen bygger på at det innen ethvert samfunnsområde finnes egne normer for hvilke type språkbruk som er legitim og normal, som forteller oss noe om den sosiale praksisen hvor diskursene skapes og opprettholdes. Når man er opptatt av diskurs er det grunnleggende formålet å finne ut hvordan de kenyanske barnevernsarbeiderne fremstiller sin omverden, og hvilke sosiale konsekvenser dette får for barnets beste diskursen. Studien vil basere seg på et sosiokulturelle perspektivet, ved at jeg legger vekt på de kenyanske barnevernsarbeiderens erfaringer og forklaringer.

Det viser seg at endringer av retning mot et mer individualistisk syn kan ses som at barnet blir gitt flere rettigheter, samtidig kan det føre til at man fratår lokalsamfunnets kollektive ansvar for barnets beste. For å forstå barnets beste i Kenya, må man både se det igjennom et kollektivistisk og individualistisk verdisyn. I noen sammenhenger vil individualistiske forståelser være mer fremtredende, og barnets rettigheter og behov blir lagt vekt på. Andre steder vil det kollektivistiske verdisyn være dominerende, som for eksempel når det kommer til storfamiliens forpliktelse til å ta ansvar for foreldreløse barn. Videre viser studien at det er umulig å se bort i fra kjønn når man skal forstå barnets beste diskursen i Kenya.

Høgskolen i Oslo og Akershus, Fakultet for Samfunnsfag

Oslo 2015

Abstract

This thesis is about how the best interest of the child can be understood differently in different cultures. The background of the paper is arising of a personal interest in the African culture, and how the best interests hardly can be understood as a universal term. The best interest of the child is a normative concept that will be characterized by the norms in a given society. Therefore, the best interest of the child must be understood as a term, which is socially- and discursively constructed. I have based the study on Kenya to see how child welfare workers in the Kenyan culture understand the best interest of the child. The Research question is:

What sort of understandings and justifications are significant when the child welfare workers in Kenya talk about the child's best interests?

The empirical material consists of two focus group interviews with master students and orphanage staff in Kenya. The theoretical perspectives, and previous research is helping to shed light on the understandings and justifications child welfare workers use when they talk about the best interest of the child. In the analysis the concept of discourse I used as an analytical term. The understanding is based on the fact that within any society, there are some limits for what type of language that is legitimate and normal, which tells us something about the social practice in which discourses are created and maintained. When one is concerned with discourse is the basic purpose to find out how the Kenyan child welfare workers portray their surroundings and the social consequences for the child best interest discourse. The study will be based on a socio-cultural perspective, in that I emphasize the Kenyan child welfare worker's experiences and explanations.

It turns out that changes of direction towards a more individualistic vision can be seen as the child is given more rights, while it may lead to a deprivation of the community's collective responsibility for the child. To understand the child's best interests in Kenya, one must both see it through a collectivist and individualistic values. In some contexts, individualistic understandings will be more prominent, and the child's rights and needs are emphasized. Elsewhere the collectivist values are dominating, such as when it comes to the extended family commitment to take responsibility for orphans. The study also shows that it is impossible to disregard gender when to understand the child's best discourse in Kenya.

Høgskolen i Oslo og Akershus, Fakultet for Samfunnsfag

Oslo 2015

Forord

Afrika har en spesiell plass i hjertet mitt. Jeg er stolt og ydmyk for å ha fått muligheten til å gjøre en studie om barnevernfeltet i Kenya.

Først og fremst vil jeg takke mine informanter for at de ønsket å stille opp i fokusgruppe intervjuene. Takket være deres åpenhet og ønske om å dele sine meninger og erfaringer har det vært mulig for meg å gjennomføre denne studien.

En enorm stor takk til min veileder Wenche Bekken, du har pushet meg til å tenke enda lenger og utfordret meg mer enn jeg trodde var mulig. Uten din veiledning, støttende ord, og troen på meg hadde denne prosessen vært betydelig vanskeligere.

Deretter vil jeg takke mine foreldre som alltid har vært der for, og spesielt mamma som har engasjert seg mer enn jeg kunne drømme om. Tusen takk, for alt du har hjulpet meg med i denne oppgaven. Videre ønsker jeg å takke alle mine venner som jeg har sett svært lite til de siste månedene, men som har gitt meg støttende ord på veien. Til slutt vil jeg takke min kjære Ernest som har vært utrolig tålmodig med meg.

Oslo 15, Mai 2015

Marie Gedde Fraurud

Innhold:

Sammen drag.....	I
Abstract.....	II
Forord.....	III
1. INNLEDNING.....	3
1.1 FNs barnekonvensjon og Children`s Act i Kenya	3
1.2 AVKLARINGER	6
1.2.1 Barnets beste i Kenya.....	6
1.2.2 Storfamilien og omsorg i Kenya	6
1.3 Hvorfor forske på tema og problemstilling.....	8
1.4 Struktur på oppgaven	9
1.5 Tidligere forskning.....	10
2. METODOLOGISK TILNÆRMING.....	13
2.1 Kvalitativ metode	13
2.2 Fokusgruppeintervju	14
2.3 Fokusgruppeintervjuene.....	17
2.4 Utvalgs kriterier og rekruttering	19
2.4.1 Hvem ville jeg snakke med?	19
2.4.2 Rekruttering	20
2.5 Gjennomføring av intervjuene.....	20
2.6 Å forske i en fremmed kultur	21
2.7 Forskningsetiske overveielser.....	22
2.8 Validitet, reliabilitet og generaliserbarhet.....	22
2.8.1 Refleksiv objektiv	23
2.8.2 Reliabilitet.....	23
2.8.3 Validitet.....	24
2.8.4 Generaliserbarhet	24
2.9 Analysemetode	25
3. TEORETISKE REDSKAPER I ANALYSEN	27
4. EN ANALYSE AV KENYANSKE BARNEVERN SARBEIDERES FORSTÅELSE AV BARNETS BESTE I KENYA	31

4.1 Presentasjon av informantene	31
4.1.1 Fokusgruppe 1.....	31
4.1.2 Fokusgruppe 2.....	32
4.2 Barnets beste	32
4.3 Barns rettigheter i Kenya	35
4.3.1 ”Hvis de avgjør det utenfor retten, vil de ikke tenke på barnet...”	35
4.2.1 Barns rettigheter og fattigdom	39
4.4 Storfamilien	41
4.4.1 Kollektivistisk vs. individualistiske familie perspektiver	43
4.5 Kjønn og omsorg	51
4.5.1 Oppdragelse i forhold til kjønn	52
4.5.2 Barneomsorg, kjønn og tanker om "å slå"	55
5. DISKUSJON AV RESULTATENE	59
5.1 Barns rettigheter i Kenya	60
5.2 Storfamilien	61
5.3 Kjønn og omsorg	62
5.4 Barneomsorg og tanker om å slå	63
5.5 Barnets beste i en kenyansk kontekst	63
5.6 Studiens relevans for barnevernspraksis	65
6. Konklusjon	65
7. LITTERATURLISTE	67
Vedlegg 1: Request for participation in the research project.....	1
Vedlegg 2: NSD. Godkjenning av studien.....	3
Vedlegg 3: Intervjuguide 1.....	4
Vedlegg 4: Intervjuguide 2.....	5

1. INNLEDNING

Det bor 15 millioner barn i Kenya; det er 54 prosent av befolkningen. 12,6 millioner av disse barna lever i fattigdom¹. I Nairobi bor det 60 000 barn på gata, som sniffer lim og tigger etter mat. I slummen bor det kanskje så mange som halvparten av Nairobis innbyggere². Mange barn i Kenya er underernært på grunn den ekstreme fattigdommen. De yngste barna er i særlig fare for fattigdom. Barnedødeligheten er høy på 84 per 1000 fødsler. Barneledet husholdning er på vei oppover, noe som betyr at flere og flere barn blir tvunget til å bo hjemme og går glipp av en utdanning. HIV/AIDS-prevalens i Kenya er sjokkerende 6,3%, en av de høyeste tallene i verden. Over en million barn er blitt foreldreløse på grunn av aids³. I 2013 var det registrert 135 barnehjem bare i Nairobi, som er enten statlige eller drevet av frivillige organisasjoner (Muthomi og Bowen 2013, 142). Antall barn som lever på gata i Kenya har vokst og Kenya har møtt på nye utfordringer når det kommer til hva de skal gjøre med disse barna. The Child welfare society⁴ i Kenya har gjort en undersøkelse hvor det kom fram at i seks av barnehjemmene hvor omsorgsviktede barn kom fra familier hvor foreldrene ikke hadde mulighet til å gi barna sine mat, husrom, utdanning og sikre deres helse. Er det da til barnets beste at familien ikke får ha omsorgen for barna sine på grunn av fattigdom spør Umbima (1991, 172). Denne oppgaven vil ta for seg hvordan noen kenyanske barnevernsarbeidere forstår barnets beste.

1.1 FNs barnekonvensjon og Children`s Act i Kenya

FNs konvensjon om barns rettigheter av 20 nov 1989 (Barnekonvensjonen-BK) er universelt avtalt og inneholder ikke diskutabile standarder og forpliktelser. I artikkel 3 i BK står det følgende:

Ved alle handlinger som berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn (BK art.3 1989).

Disse grunnleggende standardene –også kalt menneskerettighetene, setter minimum rettigheter og frihet som skal bli respektert av de stater som har tilsluttet seg BK. Hva betyr disse standardene? Hvordan er det mulig med såkalt universelle standarder? BK gjelder for alle som har ratifisert den og Kenya er en av mange land som har gjort det. Til tross for sosiale og kulturelle forskjeller eksisterer det noen ideologier om hva en god barndom består

¹ <http://www.nn.no/hvor-vi-jobber/kenya> (21.10.2014)

² <http://www.nn.no/hvor-vi-jobber/kenya> (21.10.2014)

³ <http://www.soschildrevillages.org.uk/sponsor-a-child/africa/kenya> (25.11.14)

⁴ <http://childwelfaresocietykenya.org> (20.09.14)

i. Det foregår en diskusjon om hvordan barns rettigheter for ofte er knyttet til vestlige ideologier som kan være vanskelig og problematisk å overføre til en annen kultur som i Kenya.

BK ble ratifisert i Kenya 31. juli 1990. Lovfestingen av den kenyanske barneloven av 2001 rev. 2007 (The Kenyan Children Act - KCA) betyr at Kenya må operere under regler fra BK og den Afrikanske Child Charter. The African Charter on the rights and welfare of the child (ACRWC) er et viktig verktøy for å fremme barns rettigheter i Afrika. Den bygger på de samme grunnprinsippene som barnekonvensjonen. ACRWC fokuserer spesielt på rettigheter av spesiell betydning for den afrikanske kontekst ⁵.

Siden Kenya ratifiserte BK har det blitt jobbet med å implementere dens idealer i den lokale lovgivningen. I forbindelse med ratifiseringen av konvensjonen, laget Kenya KCA i 2001. Denne loven var banebrytende innenfor Kenyansk menneskerettighets historie (Tostensen, Stokke og Trygged 2014, 75). Under utarbeidelsen av loven ble det nasjonale departementet for barnevelferd etablert, med ansvaret for å føre tilsyn og kontroll av planleggingen og koordineringen av aktiviteter som omhandlet barns rettigheter og velferd, mens departementet for barnevern fikk i oppgave i å yte tjenester for barn og sikre deres rettigheter (Tostensen, Stokke og Trygged 2014, 75). I Kenya, er KCA en av lovene som skal fremme og sikre barns velferd, spesielt barn og familier som lever i vanskelige situasjoner. 31 juli 1990 ratifiserte Kenya barnekonvensjonen. Etter ratifikasjon jobbet Kenya med å implementere lovgivende barnerettigheter i Kenya og deres fokus har vært på barnevelferd og barnevern. Det er med andre ord et system som skal hjelpe barn som trenger hjelp.

I 2002 ble KCA vedtatt i Kenya, som er den mest omfattende lovgivningen i staten. Tidligere, har ikke barnet blitt nevnt i grunnloven til Kenya, mens nå finner man en lov som har til hensikt å gi beskyttelse i alle saker som gjelder barn (Zilliox 2006, 377). KCA består av 11 hoveddeler. Hver del etablerer eksplisitt et juridisk rammeverk av rettigheter og plikter til barn, deres foreldre og familier, og myndighetenes opprettelse av institusjoner for barn. Foreldreløse barn har betydelige rettigheter og økt beskyttelse etter loven. Del X av loven er rettet mot barn med behov for omsorg og beskyttelse og identifiserer nitten situasjoner der et barn ville falle inn under denne kategorien. Loven anerkjenner et barn som trenger beskyttelse og omsorg som følgende:

⁵ <http://acerwc.org/the-african-charter-on-the-rights-and-welfare-of-the-child-acrwc/> (10.10.14)

who has no parent or guardian, or has been abandoned by his parent or guardian, or is destitute; or (b) who is found begging or receiving alms; or (c) who has no parent or the parent has been imprisoned; or (d) whose parents or guardian find difficulty in parenting; or (e) whose parent or guardian does not, or is unable or unfit to exercise proper care and guardianship; or (f) who is truant or is falling into bad associations; or (g) who is prevented from receiving education; or (h) who, being a female, is subjected or is likely to be subjected to female circumcision or early marriage or to customs and practices prejudicial to the child's life, education and health; or (i) who is being kept in any premises which, in the opinion of a medical officer, are overcrowded, unsanitary or dangerous; or (j) who is exposed to domestic violence; or (k) who is pregnant; or (l) who is terminally ill, or whose parent is terminally ill; or (m) who is disabled and is being unlawfully confined or ill treated; or (n) who has been sexually abused or is likely to be exposed to sexual abuse and exploitation including prostitution and pornography; or (o) who is engaged in any work likely to harm his health, education, mental or moral development; or (p) who is displaced as a consequence of war, civil disturbances or natural disasters; or (q) who is exposed to any circumstances likely to interfere with his physical, mental and social development; or (r) if any of the offences mentioned in the Third Schedule to this Act has been committed against him or if he is a member of the same household as a child against whom any such offence has been committed, or is a member of the same household as a person who has been convicted of such an offence against a child; or (s) who is engaged in the use of, or trafficking of drugs or any other substance that may be declared harmful by the Minister responsible for health. (KCA 2001).

I følge loven skal barnet bli plassert på sikre steder som fosterhjem, i rehabilitering, ved adopsjon eller man skal sette i verk tiltak i nærmiljøet (Zilliox 2006, 378). I denne oppgaven vil jeg ha oppmerksomhet på blant annet barnevernsarbeidere som jobber på barnehjem i Kenya.

I 2008 publiserte The African Child Policy Forum en rapport som omhandlet "child wellbeing" i Afrika (African Child Policy Forum, 2008). Kenya ble plassert som nummer seks av alle afrikanske land når det gjelder barns beskyttelse. Grunnen til at Kenya skåret så høyt på denne statistikken er sannsynligvis ratifikasjonen av BK i deres barnelov og den nasjonale politikken de fører. Det grunnes i introduksjonen av gratis grunnskole som kom i 2003, og "Cash Transfer Programmet" rettet mot foreldreløse og sårbare barn. Alt i alt har juridisk og politisk rammeverk med hensyn til barns rettigheter i Kenya økt enormt de siste årene (Tostensen, Stokke og Trygged 2014, 76). Selv om rammeverket for barns rettigheter har større omfang er bevisstheten og kunnskapen om barns rettigheter lav hos sivilbefolkningen. Det byr på utfordringer om hvordan i praksis sikre barns rettigheter i Kenya (Tostensen, Stokke og Trygged 2014, 83).

1.2 AVKLARINGER

1.2.1 Barnets beste i Kenya

I følge Umbima (1991, 171) baserer barnets beste seg i Kenya på de fysiske standardene, ved at foreldrene gir barna mat, utdanning, husrom, klær og sørger for deres helse. Når familien ikke oppfyller disse kravene kan staten ta barna fra deres foreldre. Loven i Kenya sier at staten kan etter loven flytte barn fra deres biologiske foreldre eller andre omsorgspersoner til statlige institusjoner som barnehjem, fosterhjem eller barnefengsler (Umbima 1991, 171). De menneske som ønsker å være fosterforeldre er familier som selv ikke har barn, fordi de som har barn vil ha nok med å sørge for sin egen familie. Umbima (1991, 173) stiller derfor spørsmålet om det er forutsetninger til stede for å ha fosterhjem og barnehjem i et land hvor kultur og økonomi ikke gir mulighet for å gi omsorg til barn som ikke er ens egne? Svaret hennes er at man må bruke erfaringer fra kulturen ved å styrke storfamilien til å gi omsorg til de barna som er i behov av det. Det er viktig at barnets beste blir inkorporert på en måte som er gjennomførbart i den kulturen det dreier seg om. Umbima (1991, 174) mener at barnets beste i den afrikanske kulturen må ses i sammenheng med storfamilien og lokalsamfunnets ressurser.

1.2.2 Storfamilien og omsorg i Kenya

I ”General Comment nr. 14” (United Nations 2013, 3) skriver komiteen at art.3 i barnekonvensjonen om barnets beste er den mest generelle rettigheten i konvensjonen. Derfor er det viktig at barnets beste blir forstått som et dynamisk konsept som krever en vurdering tilpasset til konteksten det blir forstått i. Det blir derfor viktig å se på den kenyanske barneloven for å forstå hvilken posisjon barnet har i det kenyanske samfunnet i dag. På samme tid er det interessant å få et innblikk i hvordan barnevernsarbeiderne forstår barnets beste ut i fra KCA i Kenya. I KCA artikkel 4-2 står det følgende om barnets beste:

In all actions concerning children, whether undertaken by public or private social welfare institutions, courts of law, administrative authorities or legislative bodies, the best interests of the child shall be a primary consideration (KCA art. 4-2, 2001).

Denne artikkelen ligner på hvordan barnets beste blir fremstilt i BK. Artikkel 21 i KCA i Kenya handler om barnets ansvar og plikter ovenfor familien, storfamilien og lokalsamfunnet:

1. In the application of the provisions of this Act, and in any matter before a court of law concerning any child, due regard shall be had to the duties and responsibilities of a child to— (a) work for the cohesion of the family; b) respect his parents, superiors and elders at all times and (c) serve his national community by placing his physical and

intellectual abilities at its service; (d) preserve and strengthen social and national solidarity; and e) preserve and strengthen the positive cultural values of his community in his relations with other members of that community (KCA art. 21, 2001).

I følge Johanson (2012, 12) sier både KCA i Kenya og African Child Charter at alle barn skal ha plikter ovenfor sin familie og lokalsamfunn. Dette viser en stor forskjell til BK, som ikke sier noe om barns plikter, men den fokuserer på at kulturelle tradisjoner skal legges vekt på. KCA og African Charter begrunner barnets ansvar og plikter som en del av nasjonal solidaritet og kulturelle verdier. Med denne bakgrunn er det interessant å utforske hva barnevernsarbeiderne som jobber og studerer i barnevern i Kenya legger vekt på når de snakker om barnets beste.

Barnevernsinstitusjoner og bruk av fosterhjem er en ny ordning i Kenya. Dette kom i etterkant av KCA (Zilliox 2006, 378). I Kenya har tradisjonelt storfamilien og lokalsamfunnet vært de som har sikret at barna har et sted å sove, spise og få oppdragelse (Hylland Eriksen og Sørheim 2006, 151-152). Et barn tilhører storfamilien. Det er lokalsamfunnet som følger med på om det foregår mishandling og omsorgssvikt av barn. Foreldrene som mishandler sine barn blir tatt hånd om av lokalsamfunnet (Umbima 1991, 169). Familiestrukturen av den utvidede familien er hierarkisk, der alder og kjønn er avgjørende for ens plassering. Barn har ingen primære rettigheter, men plikter overfor samfunnet. Det viktigste i barneoppdragelsen er at barna blir oppdratt til å verdsette familien (Hylland Eriksen og Sørheim 2006, 151-152, og Skytte 2008, 68). I følge Umbima (1991, 169) har vestlig utdanning, kolonialismen, urbaniseringen og pengesamfunnet gjort at lokalsamfunnet og storfamilien ikke har den samme posisjonen i samfunnet lengre som den hadde før. De moderne utdannede kenyanske familie har begynte å kopiere den vestlige kjernefamilien som produserer individualisme. De nye kreftene har bidratt til mer fattigdom, ukontrollert befolkningsvekst og single foreldre (Umbima 1991, 170). Storfamilien står fortsatt sterkt mange steder i landet, men i storbyene har kulturen forandret seg.

Jo Boyden (1997, 204) skriver at definisjonen av familien og familieansvar i barnekonvensjonen har blitt kritisert fra landene i sør. For eksempel er det referert gjennomgående til foreldrene i utkastet av konvensjonen, noe som betyr at folk rundt barnet har spesielle forpliktelser og rettigheter med hensyn til barn. Det har blitt endret og i Art.5 i barnekonvensjonen er det åpnet for at familien også er den utvidede familien og lokalsamfunnet. Dette er viktig for mange land i sør hvor lover gir barn ansvar i den utvidede

familien i stedet for kjernefamilien og der rollen til andre enn foreldre i barneomsorgen er fundamental.

I følge Oddbjørg Skjær Ulvik (2009, 3) er barnekonvensjonen en del av en historisk bevegelse der barns posisjon i samfunnet har endret seg fra å være en del av familien til å bli et individ med egne rettigheter. Ulvik (2009, 3) hevder at det er viktig at man ser denne prosessen som en individualiseringsprosess av barnet. Rettigheter tildeles individer. På den måten kan en si at barnekonvensjonen er et produkt av, og på samme tid bidrar til en bredere individualiseringsbevegelse (Ulvik 2009, 3). Barnekonvensjonen oppfordrer til å se på det enkelte barns rettigheter. For å kunne jobbe med barns rettigheter i forskjellige kulturer må forståelsen av barnet ses i lys kulturelle forståelser for barneoppdragelse, familiens rolle og familiestrukturer. KCA er et uttrykk for et barns velvære og trygghet har blitt et offentlig og rettslig anliggende i Kenya. Gjennom KCA vil det være en vei mot individualisering av barn knyttet opp mot rettigheter. Men hvem sikrer disse rettighetene, og hvilken makt har de til å håndheve disse reglene? Hvordan dette gjøres henger sammen med kulturell forståelse. Hvem blir hørt når beslutning om å ta et barn ut av familien skal tas?

Når det gjelder denne oppgaven vil det være vesentlig både å utforske hva barnevernsarbeiderne tenker om hvordan barn som ikke har det bra skal ivaretas, hva som er grensen for hva som er bra for et barn, hvordan det skal håndteres, og i tillegg utforske i hvilken grad de knytter barnets beste opp mot BK.

I de fleste samfunn i verden er barnet både sett på som mottakere av omsorg og som omsorgspersoner. Barn har ikke den samme beskyttelse i sør som i de vestlige samfunn. De er ventet tidlig å være medprodusenter av husstanden, familien og familiens beste. Barn anses ikke først og fremst som enkeltpersoner med behov for spesiell omsorg og oppdragelse til å utvikle sine egne evner og muligheter, men som medlem av en større organisasjon med en rekke forpliktelser (Engebriksen 2002, 68).

1.3 Hvorfor forske på tema og problemstilling

Jeg er interessert i hva de kenyanske barnevernsarbeiderne forstår med barnets beste. Barnets beste er et omstridt begrep som er høyaktuelt når det kommer til hvordan barnets beste blir forstått ulikt i ulike kulturer. Barnets beste er et begrep som ses som det viktigste prinsippet i BK. I denne studien tar jeg utgangspunktet i hva de kenyanske barnevernsarbeiderne forstår med barnets beste. Kenya har sluttet seg til barnekonvensjonen og er pliktig til å følge den. Jeg jobber selv i barneverntjenesten og ser det som svært nyttig å få innblikk i diskurser om

barnets beste i andre kulturer. En del av barnevernsstudiet er å tilegne seg kunnskap om hvordan barn, familie og barnevern fungerer i andre land, både fordi det er viktig i seg selv for vi forholder oss til et internasjonalt regelverk, og man jobber med barn og familier fra andre kulturer og trenger kulturkunnskap.

For å undersøke hva de kenyanske barnevernsarbeiderne forstår med barnets beste vil jeg i denne oppgaven analysere to fokusgruppeintervjuer jeg har gjort med barnevernsarbeidere i Kenya, der fokuset er barnets beste. Problemstillingen for denne studien er:

Hvilke forståelser og begrunnelser legger barnevernsarbeidere i Kenya vekt på når de snakker om barnets beste?

I tillegg til dette hovedspørsmålet har jeg underspørsmål som vil ha betydning for analysen av datamaterialet: *Hvilke temaer er sentrale når de snakker om barnets beste i Kenya? Hva legger de vekt på? Er det ulik forståelse om de har utdanning eller ikke?*

Jeg vil i oppgaven bruke barnevernsarbeidere om informantene i denne studien selv om den ene gruppen er master studenter. Master studentene jobber alle i barnevernsfeltet ved siden av studiene.

1.4 Struktur på oppgaven

I første kapittel er et innlednings kapittel der jeg gjør innledende avklaringer om tema, avklaringer av sentrale begreper, problemstilling og tema, og til slutt gjør jeg en presentasjon av tidligere forskning på tema som vil være relevant for analysen.

I kapittel to gjør jeg rede for metoden jeg har brukt i denne studien. Jeg vil her se på utvalg og rekruttering av informanter, presentasjon av informantene, gjennomføring av intervjuene, forskningsetiske overveielser, å forske i en fremmed kultur, validitet, reliabilitet og generaliserbarhet og til slutt vil jeg presentere analysemetode.

I kapittel tre vil jeg gjøre rede for hvilket teoretisk analyseperspektiv og analytiske begreper jeg vil bruke i analysekapittelet.

Den største delen av oppgaven er kapittel fire, der jeg gir en presentasjon av hovedfunnene av analysen og diskuterer betydning av disse opp mot sentrale temaer, tidligere forskning og de teoretiske begrepene. Her vil fokuset være hva de kenyanske barnevernsarbeiderne forstår med barnets beste.

Kapittel fem vil hovedfunnene sammenfattes i en diskusjon om barnets beste og hvilken betydning funnene har for barnevernspraksis.

Kapittel seks vil være det siste kapittelet i oppgaven der jeg vil komme med en kort konklusjon.

1.5 Tidligere forskning

Det er ikke mye forskning på hva barnevernsarbeidere i Kenya legger i barnets beste. Likevel har jeg funnet interessant forskning som kan være nyttig å se på i denne studien.

Trish A. Zillox (2006, 1) har gjort et case studie i Kenya, hvor det kommer frem at barns rettsvern i Kenya ikke er fullt realisert. Det er fortsatt kulturelle normer som påvirker beskyttelsen av barn. Storfamilien har fortsatt en viktig posisjon når det gjelder foreldreløse barn eller barn som står i fare for å bli det. Imidlertid ble dette systemet gjort usynlig i Childrens Act i Kenya. Zillox (2006,1) gir uttrykk for at det viser manglende hensyn til hva de kulturelle normene kan tilby i henhold til barnets beste, men også hvordan loven skal fungere i praksis med tanke på kultur. Videre mener Zillox (2006, 2) at det er viktig at man ser på de eksisterende kulturelle verdiene som at et barn er et kollektivt ansvar, som er en del av verdiene i det utvidede familiesystemet. Ved å ta med de eksisterende kulturelle verdiene mener Zillox (2006, 2) at det vil øke rettssikkerheten som blir tilbudt i dag til barn i Kenya. I Kenya er både konvensjonen om barns rettigheter og African Charter med på sikre barns rettigheter og velferd siden 1990. Disse to juridiske virkemidlene former standarder som forventes å beskytte barn i den afrikanske konteksten. Disse lovene er sterkt avhengig av artikkel 20 som gir barn beskyttelse og bistand når de blir fratatt sitt familiemiljø. BK art. 20 definerer og styrer diskursen om barn fratatt et familiemiljø (Zillox 2006, 2).

I følge Daystar University i Nairobi er det flere viktige problemstillinger i barnevernmiljøet i Kenya og Afrika som blant annet barns rettigheter opp mot korrupsjon i rettssystemet, barnesoldater i Somalia, det faktum at slummen har sine egne systemer, situasjonen med barn som blir eksponert for kriminelle handlinger i tidlig alder, fattigdom, svikt i helsesystemet og mishandling. Dette er noen av de problemstillingene ulike professorer på Daystar University i Nairobi presenterer i en artikkelsamling de ga ut i 2013 (Greener og Oladipo ,2013).

Artikkelsamlingen heter ”Christian Perspective and research on child development in the African context”, det er i følge redaktørene av artikkelsamlingen en pionersamling innenfor barnevernmiljøet i Afrika. De mener at barns beskyttelse skal tas på alvor. I følge Oladipo (2013, 7) er det de frivillige organisasjonene i Afrika som har dominert barnevern feltet i

Afrika frem til nå ved at de har hatt fokus på barns rettigheter i Kenya. Med artikkelsamlingen som Daystar University har gitt ut har endelig Afrika fått egen forskning på barnevernfeltet. De er opptatt av at barn ikke skal ses på som objekter i det afrikanske samfunnet, men som subjekter med egne stemmer. Barn skal ha rett til å si ifra hvis de trenger hjelp og barns stemmer skal høres (Oladipo 2013, 7).

Irene Nyamu-Executive og Martha Sunda-Lead (2013, 218) har skrevet en artikkel om hjelpetelefonen for barn i Kenya som ble etablert i 2006. Barns hjelpetelefon i Kenya er opptatt av barns rettigheter, barns interaksjon i eget liv og barnets stemme. Siden hjelpetelefonen ble etablert i 2006 har det blitt rapportert i større omfang enn tidligere om omsorgssvikt og barn som blir forlatt av sine foreldre. Det har i tillegg blitt rapportert mye på seksuelt misbruk, fysisk misbruk, barneprostitusjon, barnarbeid, barnegiftemål og annen type misbruk av barn (Nyumba-Executive og Sunda-Lead 2013, 218). Artikkelen viser at hjelpetelefonen har styrket den offentlige oppmerksomheten på dette og har gjort at man har sett at fordelene med barns medvirkning vil øke muligheten til å finne løsninger på deres problemer. I tillegg har hjelpetelefonen bidratt til at barn har blitt talspersoner for egne rettigheter med tanke på beskyttelse mot overgrep og omsorgssvikt (Oladipo 2013,9 og Nyamu-Executive og Sunda-Lead 2013, 218, 219).

Roseline Olumbe (2013, 232) er opptatt av at man skal forstå barnet ut i fra den kulturen det vokser opp. Olumbe tar utgangspunkt i hvordan den afrikanske kulturen basert på religion og tradisjoner påvirker barn i Kenya. Den afrikanske kulturen er basert på kollektive verdier. Foreldre får hjelp fra lokalsamfunnet til å oppdra sine barn, men dette er en trend som er i endring (Olumbe 2013, 233). Olumbe (2013, 234) presenter et studie gjort i Kenya i 2010 der det kommer frem at far er en viktig person i barns liv i Kenya. Studie viser at der far ikke er tilstede er barn mer utsatt for sosioøkonomiske problemer deriblant rusmisbruk. Mor er også sett på som en viktig person i barnets liv i Kenya. Utviklingen i Kenya viser at flere og flere kvinner er i jobb, noe som kan gå utover barna ved at de må i barnehage eller bli passet på av en dagmamma, tatt i betraktning svikt i kvalitet på omsorgen i disse omsorgstilbudene. (Olumbe 2013, 234, 235). Tradisjoner er viktig i Kenya og referer til måten folk lever i Kenya. Noen av barns oppgaver i Kenya er å delta i å opprettholde tradisjonene og dette er veien til det voksne liv (Olumbe 2013, 235). En viktig tradisjon i Kenya er omskjæring av gutter, som er overgangen fra barn til voksen. Når en gutt i den konteksten er omskåret får han en ny rolle og nye oppgaver i lokalsamfunnet (Olumbe 2013, 236). Olumbe (2013, 240)

presiserer i sin artikkel at religion har en viktig innvirkning på hvordan barn blir forstått i Kenya.

I følge Japheth Muthomi og Michael Bowen (2013, 139) er grunnen til at flere og flere barn i Kenya bor på barnehjem er på grunn av fattigdom og familiekonflikter. På barnehjem i Kenya blir mange barn utsatt for mishandling, omsorgssvikt og overgrep. I studiet til Muthomi og Bowen (2013, 139) kommer det fram at barn som bor på barnehjem i Nairobi hadde en omsorgssituasjon lite i samsvar med KCA. I følge dem er kommunikasjonen mellom barna og samfunnet for øvrig liten og opp mot hva deres omsorgspersoner synes er greit. Muthomi og Bowen (2013) mener at barn på barnehjem i Nairobi burde ha muligheten til å ha mer kontakt med sin familie utenfor barnehjemmet.

2. METODOLOGISK TILNÆRMING

2.1 Kvalitativ metode

Hensikten med samfunnsvitenskapene er å bidra med kunnskap om hvordan virkeligheten både på individnivå og på et samfunnsnivå ser ut, og får å belyse dette må man bruke en metode. Samfunnsvitenskapelig metode er ute etter hvordan man skal gå frem for å få informasjon om den sosiale virkeligheten, hvordan analysere informasjonen og til slutt hva den forteller oss om virkeligheten (Johannesen, Tufta og Christofferesen 2010, 29). I denne delen av oppgaven vil jeg belyse hvilken metode jeg har brukt for å skaffe meg kunnskap og hvordan jeg skal analysere den informasjonen jeg har fått.

Ettersom mitt masterprosjekt har til hensikt å se på hvordan kenyanske barnevernsarbeiderne forstår barnets beste, har jeg valgt å bruke det kvalitative forskningsintervjuet som metode. Ved hjelp av intervju får forskeren en mulighet til å lytte til hva folk selv forteller om sin forståelse av verden. Intervjueren hører dem fortelle om sine synspunkter og meninger med egne ord. En kvalitativ tilnærming ved hjelp av intervjuer ønsker å forstå verden fra informantenes synspunkter og bruke deres forståelser inn i en vitenskapelig forklaring (Kvale og Brinkmann 2009, 21).

Kvale og Brinkmann (2009, 67-68) bruker to metaforer for intervjueren - reisende og gruvearbeider. Dette kan illustrere de ulike epistemologiske oppfatninger av intervjuprosessen som baserer seg på kunnskapsinnhenting (gruvearbeideren) eller kunnskapsproduksjon (reisende). I denne masteroppgaven er min posisjon imidlertid den reisende. Jeg har reist til Kenya og vært med på en reise i fem måneder som har ført meg til ny kunnskap og nye forståelser. I løpet av denne turen har jeg gått gjennom landskapet og samlet informasjon gjennom samtaler med forskjellige personer. Å være en reisende har gitt meg sjansen til å utforske kulturen i et land, som jeg ikke vet så mye om fra før. Jeg har også vært ute etter bestemte kunnskap ved å følge en metode, og ved å gjøre fokusgruppeintervjuer med barnevernsarbeidere fra Kenya. Ifølge Kvale og Brinkmann (2009, 68) oppfattes intervjueren som reisende ved å se intervjuene og analysen som sammenvevde faser i en konstruksjon av kunnskap. Kunnskapen er allerede der, men den venter på å bli funnet. Kvale og Brinkmann (2009, 67) mener at den reisende er i en prosess gjennom refleksjon, og vil bidra til å gi intervjueren ny kunnskap.

Temaet for denne avhandlingen dreier seg om hvordan barnevernsarbeidere i Kenya forstår barnets beste. For å undersøke dette, har jeg intervjuet 12 barnevernsarbeidere i to

fokusgruppeintervjuer. Prosjektet legger vekt på erfaringer for å få innblikk i et tema. Jeg er opptatt hvordan de forklarer sine erfaringer. Dette kan være både det de gjør i sitt arbeid og kulturell forståelse av hvorfor de gjør som de gjør. Det vil være riktig å si at jeg er opptatt av det sosiokulturelle perspektivet, ved at jeg legger vekt på de kenyanske barnevernsarbeiderens erfaringer og forklaringer.

Jeg har på samme tid studert på Daystar University i Nairobi der jeg tok fag på masterstudiet i *Child Development*, noe som også vil ha betydning i denne studien. I dette kapittelet presenteres metodene som er brukt for å samle inn data som danner grunnlaget for denne studien. Den første delen beskriver et teoretisk rammeverk for å forstå kvalitative forskningsintervjuer generelt og deretter fokusgruppeintervju som en metode. Videre vil de to fokusgruppeintervjuene som er gjort bli presentert med informasjon om gruppene. Deretter vil kapittelet konsentrere seg om forskerens posisjon i feltet, hvor jeg vil reflektere rundt min rolle som forsker utenfra, og hvordan dette påvirker informantene. Etske hensyn og metodikken av analysen vil bli presentert i slutten av dette kapitlet.

2.2 Fokusgruppeintervju

Fokusgrupper hører blant annet til innenfor de kvalitative forskningsmetodene, der det empiriske materialet inneholder tekster som fremstiller menneskers samtaler eller samhandlinger (Malterud 2012, 18). Som det vil framgå nedenfor, er en presis definisjon av fokusgruppeintervju vanskelig å gi. Dette henger ikke minst sammen med at det ikke er klare grenser mellom denne intervjuformen og andre typer intervju, og at denne intervjuformen har vært brukt innenfor ulike vitenskapsteoretiske og kunnskapsteoretiske tradisjoner. Det er ulike meninger om hvor detaljerte spesifikasjoner som er nødvendig for at en gruppediskusjon kan defineres som fokusgruppe. For eksempel har et skille mellom fokusgruppe- og gruppeintervju gått på at fokusgruppeintervjuet kjennetegnes ved at intervjueren igangsetter diskusjoner hvor alle som deltar må si noe (Miller og Glassner 2011, 131).

Fokusgruppeintervjuet er tradisjonelt mye brukt innen marked- og konsumforskning/forbruksforskning, hvor en gruppe forbrukere kommer sammen og diskuterer forbruk. Noen forfattere har en strengere definisjon med referanse til formål, størrelse, antall, sammensetning og fremgangsmåte, mens andre ikke er like strenge og mener at hvilken som helst gruppediskusjon kan kalles fokusgruppe så lenge forskeren er aktiv med å oppmuntre til gruppediskusjon (Malterud 2012, 19). I følge Malterud (2012, 20) er det viktigste at metoden er tilpasset hvert enkelt forskningsprosjekt med tanke på

problemstillingen. I denne studien vil jeg ta utgangspunkt i en åpen forståelse av hva fokusgruppe kan være, og velger derfor å kalle mine gruppeintervjuer fokusgrupper etter som jeg mener at jeg var en aktiv moderator i gruppediskusjonene.

Moderatorens primære oppgave i fokusgruppeintervjuet er å holde i gang dynamikken i gruppen når man har fått i gang en diskusjon, istedenfor å ta ansvaret for å skape denne dynamikken (Morgan 2012, 170). I følge David L. Morgan (2012, 170) er det viktig at moderatoren følger gruppens interesser og lytter aktiv, ved å følge opp med gode spørsmål som fanger deltakernes interesse. Målet med en fokusgruppediskusjon er at deltakerne skal diskutere fritt med hverandre, derfor bør moderatoren prøve å holde seg så passiv som mulig. Likevel er det viktig å være en aktiv lytter og følge diskusjonen til deltakerne, fordi moderatoren kan ha en stor innvirkning på dynamikken i gruppen (Wibeck 2011, 83). Victoria Wibeck (2011, 83) er opptatt av at det kan være en fordel at moderatoren er fra samme kultur som deltakerne ved at de vil kunne være mer avslappet og tørre å være frie i sin diskusjon. På den andre siden mener Wibeck (2011, 84) at deltakerne kan kjenne seg meg frie i diskusjonen ved at det er en moderator som kommer utenfra. Viktige egenskaper vil være å være åpen, forståelsesfull, nysgjerrig og empatisk som moderator uansett om man kommer fra samme kultur som deltakerne eller ikke (Wibeck 2011, 84).

Ifølge Morgan og Krueger (1993, 6) er det ikke nødvendig å begrense oss til grupper bestående av fremmede fordi det ville gjøre det svært vanskelig å samle grupper. Malertud (2012,45) mener at det opprinnelig er anbefalt at ikke deltakerne i fokusgruppen kjenner hverandre på forhånd. Likevel er Malterud (2012,45) enig med Morgan og Krueger (1993, 6) om at der ikke trenger å ha noe betydning for fokusgruppeintervjuet at de kjenner hverandre på forhånd. Ved at deltakerne kjenner hverandre fra før av kan de trekke på et større repertoar av felles erfaringer enn når man møtes som fremmede. Jeg visste at deltakerne i fokusgruppene kjente hverandre før jeg møtte dem, og jeg tok dette med i betraktning da jeg forberedte intervjuet.

Fokusgruppeintervju ga meg muligheten til å være opptatt av hvordan deltakerne forstår temaet som jeg ville ha dem til å diskutere. Målet med de to fokusgruppeintervjuene jeg gjorde var å gi en ustrukturert setting for å uttrykke deres synspunkter og perspektiver (Bryman 2008, 473 og Malterud 2011, 133). Denne typen intervju gir mulighet til personer i gruppen til å reflektere mer om sitt syn ved å høre hva de andre svarer. Samtidig kan også fokusgruppeintervjuer være nyttig for å få fram en lang rekke forskjellige synspunkter i

forhold til en bestemt sak (Bryman 2008, 475). Jeg valgte å bruke denne metoden fordi det ga meg muligheten til å studere på hvilke måter individer kollektivt forstår eller gir mening til fenomenet barnets beste, og hvordan de konstruerer betydninger rundt det. Ifølge Bryman (2008, 476) er metoden fokusgruppeintervju med på å gi et sosialt fenomen mening, gjennom samhandling og diskusjon med andre (Bryman 2008, 476).

Fokusgrupper har, som alle andre forskningsmetoder, både negative og positive sider. Individuelle intervjuer kan være en mer effektiv metode når man er interessert i å generere ideer (Wibeck 2011, 149). I et individuelt intervju vil man kanskje få muligheten til å gå dypere inn i synspunkter og erfaringer enn i et fokusgruppeintervju fordi det er flere deltakere. I fokusgruppeintervjuet har moderatoren en rolle som er mer styrende enn ved det individuelle forskningsintervjuet. Det er moderatoren sitt ansvar og legge til rette for gode diskusjoner i gruppeintervjuet gjennom spørsmål og caser.

Ved å velge fokusgruppeintervju, antok jeg at det kunne være enklere for deltakerne å føle seg mer åpne og frie til å dele sine synspunkter (Morgan og Krueger 1993, 7 og Malterud 2011, 134). Fokusgruppeintervjuene er en metode som gir forskeren en forståelse for kontekst som forskeren behøver for å kunne fordype seg inn i forståelsen for hva som ligger bak menneskers tanker og erfaringer (Wibeck 2011, 149). Fokusgruppeintervjuer kan også gi opphav til tolkning og forståelse av hvorfor synspunkter og tanker er som de er, og hvordan de ble sånn (Wibeck 2011, 149). Dette gjør fokusgruppeintervju veldig relevant for denne oppgaven, der tema er forståelser av barnets beste. Jeg er ute etter å avdekke forståelser av barnets beste og samtidig se på hvordan og hvorfor disse forståelsene er gjeldende i Kenya blant kenyanske barnevernsarbeidere. Når man er interessert i å se på gruppeeffekter vil fokusgruppeintervjuer være en bedre metode enn det individuelle intervjuet. I fokusgruppeintervjuer vil ofte deltakerne være opptatt av hva de andre i gruppen mener om det de sier (Wibeck 2011, 150). Utfordringen kan selvfølgelig her være at deltakerne blir for opptatt av at hva de andre i gruppen tenker, og at det er visse forståelser som ikke vil komme til syne i en fokusgruppe, men heller i et individuelt intervju. Her vil antageligvis gruppesammensetningen ha en betydning, med tanke på ulike posisjoner i samfunnet (Wibeck 2011, Morgan 2012, 162).

2.3 Fokusgruppeintervjuene

Før intervjuene skulle finne sted, laget jeg en intervjuguide med noen spørsmål og to case jeg ville ha dem til å diskutere. Jeg brukte nesten de samme spørsmålene og de samme casene i de to intervjuene. For meg var det viktig at intervjuet ikke var så strukturert. Ifølge Bryman (2008, 484) og Malterud (2012, 71) bør fokusgruppeintervju være noe midt mellom strukturert og ustrukturert for å stimulere diskusjonen. Det er viktig at man møter deltakerne med et åpent sinn, og at man er klar til å fange opp og forfølge svar på spørsmål som man ikke hadde tenkt at man skulle stille. Det er derfor viktig at man ikke planlegger alt i detalj på forhånd, men det er viktig å forberede seg godt ved hjelp av en intervjuguide som en mental konsentrasjon rundt tema. I følge Malterud (2012, 71) kan det lønne seg å starte med enkle spørsmål som er lette å svare på. Dette hadde jeg oppmerksomhet på når jeg laget intervjuguiden. Spørsmålene jeg stilte var blant annet:

- Is the concept “best interest of the child” well known concept in the courses of Child Development, and do you use it in your work? Discuss.
- Tell about a successful case in your work? Why was it successful?
- Tell about a case with a child you felt that you didn’t do well as a child worker? Why?
- How can you as a specialist in child development contribute to work for the “best interest of the child” in Kenya?
- What is the best way for a child to grow up if he or her has lost his parents?
- What do you do if a child is stealing a book from one of the classroom?
- How are you giving the children at the childrenshome love?

Jeg valgte å ha nokså åpne spørsmål i fokusgruppeintervjuene, dette fordi jeg var opptatt av at det var informantene som skulle få komme frem med sine opplevelser og forståelse av tema uten at jeg la ord i munnen på dem. Innholdet i spørsmålene baserer seg på hvordan få frem gode diskusjoner og hvordan de kenyanske barnevernsarbeiderne forstår barnets beste. Spørsmålene ble utformet for å ha noen korte og enkle spørsmål, men så kunne følge diskusjonen med en interessert, vedholdende og kritisk holdning (Kvale og Brinkmann 2009, 147). Spørsmålene jeg hadde i intervjuguiden skulle være en hjelp til å dekke mange temaer, dette også for å kunne minne meg på å få en bredde i intervjuet.

Jeg brukte to case i begge fokusgruppeintervjuene, dette for å få gruppen til å diskutere casene.

- You are working as a therapist at a school and a girl on ten years comes to you and tells you that everyday before she goes to school she has to wake up very early and help her siblings to get ready for school and after that she has to help her mum to dress and takes her medicine because she is affected of HIV. Her dad goes to work very early in the morning. When she gets home from the school in the afternoon she has to cook and clean in the house. When she goes to bed her dad wakes her up and sexual abusing her. What will you do in this case? What would you as a child worker do with this information? What is the in the best interest of the child in this case? How much means the child's voice in this case? Who would you discuss this with?
- Imagine that a child comes to you at the place you are working and she tells you that her mum and dad are both very sick and he has three other younger siblings. What can you do in this case in the best interest of the child?

Jeg var opptatt av å bruke case i intervjuguiden min nettopp for å kunne få gode diskusjoner, men ikke minst gode fortellinger. Data fra fokusgruppediskusjonen blir bedre egnet for analyse når deltakerne forteller personlige fortellinger/opplevelser gjennom meninger og ytringer (Malterud 2012, 76). Gjennom å bruke case som leder til fortellinger kan erfaringene plasseres i en konkret kontekst. I følge Malterud (2012, 71) er det ikke alltid like lett å få folk til å komme med konkrete eksempler spontant, og det vil derfor kunne være nyttig å bruke case som en hjelp til å få frem fortellingene.

I intervjuene var jeg opptatt av at spørsmålene og casene var åpne, men det vil alltid ligge føringer og antagelser i et spørsmål og kanskje enda mer synlig i et case. I fokusgruppeintervjuene var jeg opptatt av at det skulle være en åpen og fri dialog, men likevel vil man kunne si at jeg som moderator sitter med en form for makt (Kvale og Brinkmann 2009, 52). Ved bruk av case kan det være en svakhet at det fort kan bli en instrumentell dialog, ved at forskeren stiller spørsmål eller case som fremmer beskrivelser og fortellinger som man kan bruke for å fortolke og rapportere i overenstemmelse med sine forskningsinteresser (Kvale og Brinkmann 2009, 52). Casene i denne studien er utformet av meg som kommer fra en annen kultur enn i deltakerne i fokusgruppene, og basere seg på doxaer, om hva jeg tenker vil fremme gode diskusjoner om barnets beste (Kvale og Brinkmann 2009, 56). I utformingene av casene har jeg vært opptatt av å ta med gjeldende utfordringer i samfunnet som for eksempel HIV. Case 1 har jeg tatt ut i fra en av diskusjonene vi hadde i en av fagene jeg tok på Universitetet i Nairobi. Tanken bak case to er å få frem en diskusjon om hvor det er best at barnet bor hvis han/hun ikke kan bo hjemme. Jeg forsøkte så

langt det lot seg gjøre å unngå et asymmetrisk maktforhold i spørsmålstillingen ved at jeg fokuserte på en åpen dialog, der det er deltakerne i fokusgruppene som styrer diskusjonen (Kvale og Brinkmann 2009, 52).

Det var en utfordring å finne et sted å ha intervjuene fordi jeg ikke var godt nok kjent med universitetet. Jeg hadde ønsket å gjøre intervjuene ved universitetet i et stille rom. Jeg snakket til ansatte i universitetet, og de fortalte meg at det ville trolig være mange ledige rom på den tiden jeg planla å ha det første intervjuet. Den dagen jeg gjorde intervjuet var det mange studenter på skolen, og det var en utfordring å finne et stille rom. Det andre intervjuet jeg gjorde planla jeg å gjøre på barnehjemmet fordi det var den enkleste for informantene.

2.4 Utvalgskriterier og rekruttering

Før arbeidet med rekruttering av informanter startet ble studien godkjent av Norsk Samfunnsvitenskapelig database (NSD). (Vedlegg 2)

2.4.1 Hvem ville jeg snakke med?

Formålet med studiet er å se på hvordan kenyanske barnevernsarbeidere forstår barnets beste. Et av kriteriene var derfor at jeg ville snakke med barnevernsarbeidere, men hvem er egentlig barnevernsarbeidere i Kenya? Jeg snakket med noen av dem jeg studerte med på universitetet i Kenya og de fortalte meg at ikke alle som jobber på barnehjem og i sosialtjenestene har en barnevernsutdannelse. I Kenya er det mange barnehjem og mange barn som trenger hjelp, derfor har ikke alle utdannelse. Barnevernsarbeidere er et begrep som blir brukt i denne studien om de jeg har intervjuet uavhengig av utdanning. I Kenya finnes det utdanning innenfor sosialt arbeid og barnevern. Jeg velger å bruke dette begrepet i en vid forstand, og i denne studien er det personer som jobber i barnevernfeltet i Kenya, både med og uten utdanning. Et utvalgskriterium i denne studien var at informantene skulle jobbe og eller ha utdanning innenfor barnevern.

I denne studien har jeg forsøkt å etterstrebe et strategisk utvalg. Et strategisk utvalg betyr at det er ønskelig at utvalget er sammensatt ut i fra den målsettingen at materialet har best mulig potensial til å belyse den problemstillingen man vil ta opp, og det var viktig for studien at det var en bredde i utvalget med tanke på utdanning, kjønn, alder og sosialklasse (Malterud 2011, 57). Et av kriteriene var også at informantene skulle snakke engelsk, dette for å slippe å bruke tolk under intervjuene spesielt når jeg brukte fokusgruppeintervju som metode.

Alle kriteriene ble i høy grad dekket. Et unntak var at jeg måtte bruke ”tolk” i det ene fokusgruppeintervjuet. En av deltakerne snakket ikke engelsk, noe jeg ikke hadde blitt informert om på forhånd. Dette resulterte i at en av de andre deltakerne måtte tolke for denne personen. Det bidro til at intervjusekvensen tok lengre tid og at jeg ble usikker på om den informasjonen jeg fikk og som jeg ga ble nøyaktig. Utvalget består av 11 personer med og uten utdanning, ulik sosial klasse, halvparten kvinner og menn, variasjon i alder i begge gruppene.

2.4.2 Rekruttering

Jeg var usikker på hvordan jeg skulle rekruttere og hvem jeg faktisk skulle intervju. Mye av utfordringen bestod i at jeg var i et annet land og ikke kjente så mange mennesker. I perioden som jeg skulle gjøre intervjuene studerte jeg på Daystar University i Nairobi, og jeg kom i kontakt med en student ved universitetet som jobbet ved forskningsavdelingen. Han hjalp meg til å skaffe informanter til intervjuene. Min kontaktperson rådet meg til å også gjøre et intervju med barnevernsarbeidere på et barnehjem for å se forskjellene innenfor barnevernfeltet i Kenya. Derfor gjorde jeg det andre fokusgruppeintervjuet på et barnehjem i Nairobi. I min rekrutteringsprosess velger jeg å si at jeg har brukt både en kontaktperson og snøballeffekten i rekrutteringsprosessen. Personen som jobbet i forskningsavdelingen på universitetet ble en viktig kontaktperson for meg, slik at han kunne spre budskapet videre og satte i gang en snøballeffekt som gjorde at jeg kom i kontakt med person som ønsket å delta i studien (Malterud 2011, 51-52). Jeg kom i kontakt med en person som ga meg inngangsport til de ulike institusjonene, og samtidig bidro denne kontakten til å fortelle om mitt forskningsprosjekt til andre potensielle deltakere som ønsket å være med (Malterud 2011, 52,50).

2.5 Gjennomføring av intervjuene

Jeg kjente ikke noen av personene i gruppen fra før, men hadde møtt dem en gang tidligere da jeg kom til barnehjemmet med noen studenter fra Universitet. Før jeg begynte intervjuet, presenterte jeg meg selv og fortalte dem hvor jeg kommer fra, hva jeg gjør. Jeg informerte dem om mitt forskningsprosjekt og utstyrt dem med "forespørsel om å delta i et forskningsprosjekt" (Vedlegg 1). Da jeg fortalte dem at jeg skulle gjøre opptak av intervjuet, så en av dem redd ut. Jeg fortalte ham at jeg vil være den eneste som kom til å lytte til opptaket, og når jeg var ferdig, ville lydfilene bli fjernet. Alt de sa ville bli anonymisert. Også deltakeren som syntes å reagere sa det var greit, men så litt bekymret ut i begynnelsen. Han

var en av dem som snakket mest under intervjuet. En person i gruppen snakket ikke engelsk og en annen person i gruppen fortalte meg at han kunne oversette for ham.

I begynnelsen av intervjuet var gruppen rolig og det virket som medlemmene i gruppen var forsiktige. Likevel, etter 20 minutter begynte flere av dem å snakke, og stemningen i gruppen virket mer avslappet. De begynte å snakke mer, og de kunne også avbryte hverandre. Det virket for meg som de forsto at de hadde kunnskap som jeg var interessert i. Sammenlignet med den første intervjuet følte jeg meg også mer avslappet i løpet av dette intervjuet, og diskusjonen virket mer fri og åpen. Da vi endte intervjuet, stilte de meg spørsmål om hvordan tilsvarende barneomsorg gjorde seg gjeldende i Norge, og at de ønsket at vi kunne lære av hverandre.

2.6 Å forske i en fremmed kultur

Det er et viktig element i dette forskningsprosjektet at jeg har gjort mine intervjuer i en helt annen kultur enn min egen. I henhold til Kvale og Brinkmann (2009, 156) og Malterud (2012, 123) er det viktig at intervjueren bruker tid for å bli kjent med den nye kulturen og lærer noen av de mange verbale og nonverbale elementene som kanskje kan gjøre at intervjueren misforstår eller tolker noe feil. Her hadde jeg en fordel fordi jeg før jeg gjorde intervjuene hadde tidligere vært i Kenya to lengre perioder, og jeg gjorde intervjuene det semesteret som jeg studerte og bodde i denne kulturen. Forutsetningen for kvalifiserte tolkninger av empirisk data er at man forstår det som blir sagt.

Begge intervjuene ble gjennomført av en båndopptaker på datamaskinen min og på telefonen. Umiddelbart etter at intervjuene var gjennomført, overførte jeg lydopptak fra telefonen og datamaskinen på en minnepinne som jeg sørget for at ingen andre kunne få tilgang til. Med en gang jeg hadde transkribert intervjuene, ble de slettet. For å kunne gjøre en analyse er det nødvendig å omdanne de talte ord til en tekst. I dette arbeidet er det åpenbart noe som går tapt, og transkripsjon kan dermed sies å være svekket dekontekstualiserte representasjoner av den direkte samtale (Kvale og Brinkmann 2009, 187). Etter intervjuene, skrev jeg ned mine refleksjoner for å huske stemningen og deltakerens kroppsspråk under intervjuet. Det var en utfordring å transkribere intervjuene på grunn av støy i rommene jeg benyttet under intervjuene. På lyd-filene var det mye støy, og det var noen ganger vanskelig å høre hva de sa, som resulterte i mange timer med transkripsjonsarbeid. Intervjuene var på engelsk med en kenyansk aksent. Det var en fordel at jeg allerede hadde vært i kulturen noen måneder før intervjuene og bli kjent med deres aksent. Ifølge Malterud (2012,123) kan mye gå tapt ved en

oversettelse når intervjuene ble gjort på et annet språk. Allikevel har jeg valgt å oversette intervjuene til norsk siden oppgaven skrives på norsk. Det vil da være lettere å forstå hva de snakker om når også intervjuene er oversatt til norsk. Jeg har fått hjelp til å oversette intervjuene, dette for å sikre at deres betydninger kommer frem selv om de er oversatt.

2.7 Forskningsetiske overveielser

Når man bruker intervju som metode i en undersøkelse, vil det være en moralsk undersøkelse. Det er knyttet moralske spørsmål både til intervjuundersøkelsens midler og mål. Derfor vil en kvalitativ intervjuundersøkelse være fylt med moralske og etiske spørsmål (Kvale og Brinkamann 2009, 79-80).

I forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi (NESH) (2006, 8) står det at i kultur- og samfunnsfag preges ofte forskning av forskerens samfunn- og menneskesyn, som ofte virker positivt. Jeg tror at i mitt forskningsprosjekt vil mitt samfunn- og menneskesyn ha en stor påvirkning på hvorfor jeg velger dette temaet jeg gjør og hvor jeg har fokuset mitt. Men det vil også stille krav om at jeg kan redegjøre for hvordan mine holdninger påvirker temaet, datakilder, og avveining av tolkningsmuligheter (NESH 2006, 8).

Før fokusgruppeintervjuene fant sted delte jeg ut skjema; *Request for participation in the research project* til deltakerne. (Vedlegg 1). I dette skjema fikk de informasjon om studien, målet med studiet, betydninger for dem å delta i studien, hvordan materialet skal brukes, anonymisering og konfidensialitet. I følge NESH (2006, 12,13,14) er et av kravene i et studie når man intervjuer at man skal informere deltakerne om studien slik at de danner seg et rimelig bilde av forskningsfeltet, følgende av å delta i forskningsprosjektet og hensikten med forskningen. Det er da også viktig å nevne at deltakerne har rett på fritt samtykke, som betyr at man ved enhver anledning har rett til å trekke seg fra forskningsprosjektet, uten negative konsekvenser. Alle deltakerne i et forskningsprosjekt har krav på konfidensialitet, som betyr at all informasjon som de gir blir behandlet konfidensielt. I denne studien er deltakerne anonymisert, og det skal derfor ikke være mulig å få personlig informasjon om enkeltpersonene (NESH 2006, 12-18).

2.8 Validitet, reliabilitet og generaliserbarhet

Reliabilitet og validitet er begreper som ofte brukes innenfor kvantitativ forskning for å sikre kvaliteten på studien. Johannessen, Tuftes og Christoffersen (2010, 229) mener at det er også relevant å bruke disse begrepene i kvalitative studier, når man ser på gyldigheten til

kvalitative data. Det er da viktig å tilpasse begrepene slik at de blir relevante for intervjuforskningen (Kvale og Brinkmann 2009, 250). I denne studien har jeg blant annet sikret validitet og reliabilitet ved å synliggjøre utvalg og fremgangsmåte i det foregående, dette for å være åpen om grepene jeg har brukt.

2.8.1 Refleksiv objektiv

Reliabilitet og validitet reiser noen epistemologiske spørsmål om kunnskapens objektivitet og intervjuforskningens karakter. Spørsmålet som blir stilt her er om den kunnskapen som blir produsert gjennom intervju kan være objektiv (Kvale og Brinkman 2009, 246). Objektivitet i denne sammenhengen henviser til pålitelig kunnskap (gyldigheten) som er etterprøvd og kontrollert, upåvirket av personlige holdninger og fordommer. Denne studien vil være påvirket av min interesse og engasjement for dette temaet. Dette har relevans til det Kvale og Brinkman (2009, 247) kaller refleksiv objektivitet som kan forstås slik at forskeren reflekterer åpent om sitt bidrag til kunnskapsproduksjonen. Jeg som forsker må strebe etter en sensitivitet med hensyn til mine fordommer og subjektivitet. Dette vil være spesielt viktig når man forsker i en annen kultur, ved at man ikke påvirkes av sine ”tatt-for-gitt-heter”. Som forsker må jeg prøve å sette en parentes rundt min kunnskap slik at mine egne vurderinger ikke oppveier analysen (Jørgensen og Phillips 1999, 31). Å være objektiv i kvalitativ forskning forskningen er å forstå som at forskeren er saklig og fordomsfri. Objektivitet handler om å gjengi funn så adekvat som mulig, og å være trofast mot de data man har. For å oppnå dette er det viktig å gjøre grundig arbeid, dobbeltsjekk også for å være refleksiv (Kvale og Brinkman 2009, 247).

2.8.2 Reliabilitet

Reliabilitet handler om forskningsresultatenes konsistens og troverdighet. Når man snakker om reliabilitet er man opptatt av om hvorvidt et resultat kan reproduseres på andre tidspunkter av andre forskere. Det vil si at hvis en annen forsker hadde stilt de samme spørsmålene og brukt de samme casene som jeg brukte i fokusgruppeintervjuene ville vedkommende fått de samme svarene som meg (Kvale og Brinkman 2009, 250). Etterprøvbarhet er ikke like lett å gjøre i en kvalitativ studie som det er i kvantitativ studie. Det blir derfor viktig at man har etterstrebet å oppfylle de kravene en kvalitativ forskning etterspør (Krumsvik 2014, 158). Det blir her viktig at transkripsjonen blir så nær det deltakerne i fokusgruppen har fortalt. Som kommentert tidligere var det viktig for meg at jeg forsto alt de sa i intervjuene. Da jeg gjorde transkripsjon av intervjuene skrev jeg alt ord for ord, og etter at jeg var ferdig med å

transkribere intervjuene, hørte jeg gjennom opptakene og dobbeltsjekket at intervjuene var i overenstemmelse med hva jeg hadde transkribert.

Kvale og Brinkmann (2009, 247-248) påpeker at forskeren kan være med på å påvirke informantenes svar i de kvalitative intervjuene, som kan kalles forskerens intervju effekt. Det gjør at en må være oppmerksom som intervjuer å se intervjuobjektene som hvem de er og ikke tvinge på dem forskernes fordommer. Det vil også bli forstått som refleksiv objektivitet som betyr at intervjueren må reflektere over hans eller hennes bidrag som forsker med hensyn til kunnskapen som blir produsert. Dersom jeg ikke er klar over dette, kan resultatet være at mine informanternes reaksjoner er preget av velvilje og politisk korrekthet, snarere enn deres egne og personlige holdninger og tanker om de ulike temaene vi berørte. Som oftest vil man fremstille seg selv på best mulig måte, og dette kan gjenspeiles i en intervjusituasjon. Dette kunne ha vært en faktor i mine intervjuer, men som jeg har vært inne på tidligere har jeg forsøkt å være åpen og nysgjerrig på deres synspunkter og forståelser.

2.8.3 Validitet

Validitet er definert som en uttalelses sannhet, riktighet og styrke. I samfunnsvitenskapene handler validitet om hvorvidt den metoden man har brukt egner seg til å undersøke det man skal undersøke. Man kan her stille seg spørsmålet om man får svar på det man ønsker å få svar på gjennom den metoden man har brukt (Kvale og Brinkmann 2009, 250). I denne studien har jeg brukt fokusgruppeintervjuer for å samle kunnskap, dette for å få svar på hvordan kenyanske barneverns arbeidere forstår barnets beste. Måling av validitet handler blant annet om at man bruker spørsmål i fokusgruppene som er åpne og forståelige (Krumsvik 2014, 152). På denne måten kan man si at en av styrkene med tanke på validitetsspørsmålet i denne undersøkelsen er at jeg har brukt fokusgruppeintervjuer. På denne måten vil man kunne sjekke at de man stiller spørsmålene til forstår spørsmålet på samme måte. Samtidig vil man kunne si at validiteten i spørsmålene styrkes ved at jeg har brukt to fokusgrupper der jeg har tatt utgangspunkt i de samme spørsmålene (Krumsvik 2014, 152).

2.8.4 Generaliserbarhet

Kvale og Brinkmann (2009, 247-248) sier at den som intervjuer ikke kan være helt objektiv, og at han eller hun derfor bidrar til å skape historie. Derfor er det viktig å huske at historien er fortalt i en gitt kontekst, være klar over intervju effekten og dermed gjøre det til noe positivt (Kvale og Brinkmann 2009, 248). Det faktum at jeg hele tiden har informert informantene om

hvordan jeg forstår dem og spurte om min forståelse er riktig, har bidratt til en åpenhet i min deltakende rolle som intervjuer. Kvalitativ studie er ofte preget av forskerens interesse og subjektivitet, og det er nesten umulig å gjennomføre et generaliserbart studie. Videre er kvalitativ forskning også kritisert for ikke å kunne generaliseres fordi en ikke har et representativt utvalg. Derfor kan funnene ikke testes, og en vil ikke vite om de er gyldige i andre sammenhenger (Bryman 2008, 391-392). Det er heller ikke målet med denne studien. Målet for denne studien er å få kunnskap om hvordan mine informanter forstår barnets beste.

2.9 Analysemetode

Analysen betyr at man tilfører et nytt meningsnivå til materialet som skal studeres, som er noe mer enn å gjenfortelle informantenes forståelse. Det er i analysen forskeren gir et bidrag til kunnskapsproduksjonen (Ulvik 2007, 105). Det er viktig å poengtere at materialet som danner grunnlaget for analysen imidlertid ikke er en enveisdialog, men en produsert i samhandling mellom meg og deltakerne i fokusgruppene. Intervjuformen er relativt fri, og det er deltakerne i fokusgruppene som bestemmer hva de snakker om og ikke. Det viktig å fremheve at jeg som intervjuer har stilt spørsmål underveis og ledet intervjuene i en viss retning.

Studien har i hensikt å få en bredere kunnskap om hvordan barnets beste blir forstått ulikt med tanke på kultur. Mitt mål i denne oppgaven er å forstå hvordan barnevernsarbeidere i Kenya forstår barnets beste. Analysen i denne oppgaven er med på å bygge en bro mellom empirien (fokusgruppeintervjuene) og resultatene ved at materialet blir organisert, fortolket og sammenfattet. Utgangspunktet i denne studien er hvordan kenyanske barnevernsarbeidere forstår barnets beste gjennom å se på mønstre og kjennetegn i fokusgruppeintervjuene med et kritisk blikk for å kunne gjenfortelle og identifisere (Malterud 2012, 91).

Svarene i datamaterialet vil være avhengig av hvordan jeg stiller spørsmål til materialet (Malterud 2011, 95). Det første trinnet i analyseprosessen var å bli kjent med materialet. Jeg startet med å lese i gjennom intervjuene flere ganger for å skape meg et helhetsbilde, og vurderte ulike temaer som kunne representere hvordan kenyanske barnevernsarbeidere forstår barnets beste. Etter å ha lest materialet var tiden inne for å oppsummere inntrykkene mine.

Prosessen videre handlet om å finne analysetemaer. Jeg valgt å bruke empirinær tilnæringsmåte. En empirinær tilnæringsmåte betyr at man henter temaene fra det empiriske materialet (Widerberg 2001, 127). Når jeg analyserte materialet fant jeg temaer som ble gjennomgående trukket frem av informantene. Jeg fant deretter temaer som var fremtredende i materialet. Med andre ord betyr det at jeg fant ulike temaer i intervjuene som

jeg knyttet til de ulike avsnittene (Kvale og Brinkman 2009, 208). Jeg gjorde dette i begge intervjuene, og så deretter på likheter og forskjeller i intervjuene. Flere av temaene gikk imidlertid inn i hverandre, noe som gjorde at jeg til slutt satt igjen med noen overordnede temaer. Jeg har lagt vekt på det informantene har trukket frem i fokusgruppeintervjuene, og det jeg mener reflekterer deres forståelse av barnets beste i Kenya. I likhet med Holter (1996 i Guldvik 2002, 35) er jeg opptatt av hvordan de diskuterte temaene i fokusgruppen, og om det var uenighet eller enighet i diskusjonene. Det var også interessant å se på hvordan de to fokusgruppene fremhevet ulike faktorer i intervjuene. I analysen vil jeg sammenligne de to gruppene der det er relevant.

Analysen er delt inn i fire kapitler. Kapitelene er delt opp etter temaene som fokusgruppene fremhevet i intervjuene: barnets beste, barns rettigheter, familie, og omsorg og oppdragelse. Analysen av fokusgruppeintervjuene baser seg på perspektiver og premisser fra diskursanalyse. Jeg er opptatt av å se på oppfatningen av barnets beste i forhold til de ulike temaene. Diskursen om barnets beste vil på denne måten være hva som sies om barnets beste, hvordan det sies, hvem som snakker, og i hvilke sammenhenger det snakkes.

3. TEORETISKE REDSKAPER I ANALYSEN

I denne studien vil jeg gjøre en analyse av hva kenyanske barnevernsarbeidere forstår med barnets beste. Jeg vil legge vekt på hvilke temaer de to gruppene trekker frem og diskuterer hva disse temaene handler om og hvordan de forstås. I analysen anvender jeg begrepet diskurs. Med det forstår jeg samtale og språk om bestemte tema, og eller ytret i en bestemt kontekst (Jørgensen og Phillips 1999, 150). Innen ethvert samfunnsområde finnes det egne normer for hvilke type språkbruk som er legitim og normal, som sier noe om den sosiale praksisen hvor diskursene skapes og opprettholdes. Dette er dette som blir forstått som diskurs, eller for å si det på en annen måte er det måter å tilkjenne erfaringer på fra et bestemt perspektiv. Når man er opptatt av diskurs er det grunnleggende formålet å finne ut hvordan de kenyanske barnevernsarbeiderne fremstiller sin omverden, og hvilke sosiale konsekvenser dette får for barnets beste diskursen (Jørgensen og Phillips 1999, 150). Gjennom samhandlinger og handlinger kan man si at alle deltakere i et sosialt felt bidrar til meningsproduksjon (Gulbrandsen 2006, 8). Ved å ha et diskursperspektiv kan man fange opp de etablerte meningssystemene og de pågående prosessene der meningssystemer skapes og forhandles (Gulbrandsen 2006, 8). Kultur er derfor med på å skape fortolkningsrammer. Barnevernsarbeiderne bruker meningssystemene i sin kultur til å fortolke og produsere sine forståelser av barnets beste.

Det vil ikke bli gjennomført en regelrett diskursanalyse, men begreper og tanke sett vil være gjennomgående i analysen. Perspektivene vil basere seg på sosialkonstruksjonisme ved at sosiale størrelser og kategorier forstås som sosialt skapt, fokusgruppene snakker med flere stemmer, og diskurser har en maktdimensjon ved at diskurser alltid preges av hvordan språket i et samfunn og kultur drar meningsproduksjonen i bestemte retninger (Olsen 2006, 55). Det vil si at noen steder snakker fokusgruppene om sannheter i samfunnet, om hva som er til barnets beste, som for eksempel ikke er i tråd med BK.

I noen tilfeller vil man se at storfamilien har betydning for hva de forstår med barnets beste, og hvordan tradisjonene i kulturen legger føringer for hvor et barn skal bo hvis det ikke har foreldre. Samtidig kan man se andre steder at barnets stemme blir lagt vekt på og den individualistiske tankegangen kommer til syne i deres forståelser. I diskursbegrepet ligger det en forståelse av at vi skaper vår forståelse av fenomener gjennom praksiser og at vi bruker språket til å formidle vår forståelse (Jørgensen og Phillips 1999, 17). Det betyr at barnets beste vil få sin mening gjennom de representasjonene og kategoriene barnevernsarbeidere bruker for å forstå dette konseptet i Kenya. Hvordan kenyanske barnevernsarbeidere forstår

barnets beste vil på denne måten være hva de sier om barnets beste, hvordan det sies, hvem som sier hva, i hvilke sammenhenger det blir snakket om, og hvilke kategorier de bruker i sin forståelse (Olsen 2007, 47).

Det ligger og en maktdimensjon i diskursbegrepet, som kan komme til uttrykk på ulike måter (Olsen 2007, 47). Den kan være mer eller mindre synlig, og være mer eller mindre regjerende. I noen sammenhenger styrer lovverk, i andre styrer familiepraksiser, og når noe er styrende kan det både være tilfellet at man blindt forstår noe som rett, som for eksempel at det er riktig å slå barn, eller at man føler seg tvunget til å gjøre noe på grunn av en kulturell praksis. Dermed ligger det en maktdimensjon i diskursive praksiser. For eksempel er det akseptert at man slår barn for å oppdra dem til å bli gode mennesker, men samtidig sier lovverket at det ikke er lov til å mishandle barn. Dette viser en ordening som er skapt i den kenyanske kulturen. Det vil bety ulikt for ulike mennesker, men diskursen om hva som er akseptert viser at det er makt i virksomhet når det gjelder hva som er tradisjon og norm (Olsen 2007, 47). Det forventes av en familie i Kenya at storfamilien tar vare på barn der foreldrene er døde. Selv om ikke det er det man mener er til barnets beste, er det forventninger i kulturen om at det skal man. Normbrytende handlinger skaper skyld og skam, og legger føringer for hva som er akseptert (Hennum 2011, 144). Andre steder vil man se at det er loven som skaper mening og forståelse. Dette er et eksempel på hvordan forskjellige forståelser krysser hverandre. Men disse praksisene kan endres hvis ny forståelse kommer til, det vil si at praksisene aldri vil være konstante.

I et samfunn blir man integrert, og man integrerer seg inn i sosiokulturelle kontekster. Menneskene i samfunnet er deltakere i de sosiale og kulturelle systemene som bidrar til deres handlinger. Betydninger av kjønn, barn, gode og dårlige handlinger er en del av de kulturelle forestillinger av hva som er forstått som til barnets beste (Gulbrandesen 2006, 168). Den måten de kenyanske barnevernsarbeiderne forstår barnets beste på er skapt og opprettholdes gjennom de sosial praksisene de inngår i: jobbe med barn eller ved at de studerer barnevern på universitetet. I tillegg drar de med seg forståelser ut fra praksiser de selv har tatt del i om hvordan barn burde oppdras og hva som er til barnets beste.

Slik jeg forstår diskursbegrepet vil barnets beste diskursen bestå av flere diskurser, som for eksempel familieperspektiver, oppdragelse, barns rettigheter, kjønn. I arbeid hvor man implementerer internasjonale konvensjoner som for eksempel Barnekonvensjonen, vil et sentralt spørsmål være om denne konvensjonens innhold stemmer overens med en kulturell forståelse av hva som er best for barn (normer og verdier). BK- kan sies å hvile på en

individualistisk forståelse: barnets rett og barnets beste (Woodhead 1990, 80). BK er en del av en historisk bevegelse der barnets posisjon har endret seg fra å være en del av familien til å bli et individ med egne rettigheter. Denne prosessen kan forstås som en individualiseringsprosess av barnet (Ulvik 2009, 3). Interessant i denne oppgaven er derfor å se på hva barnevernsarbeiderne trekker frem som relevant (temaene) og å diskutere dette opp mot BK. Materialet jeg har viser at lovverk, familie, oppdragelse og kjønn er sentralt. Jeg har derfor valgt å legge vekt på dette i analysen, og diskutere disse temaene i lys av barnekonvensjonen. Materialet viser forholdet mellom den økende graden av individualisering og tradisjon. Der hvor dette er relevant vil jeg diskutere dette. I noen sammenhenger i materialet ser jeg at de er opptatt av det kollektive (familien), mens andre ganger er det et samspill mellom individuelle valg og det kollektive som kommer frem. Materialet mitt viser at det gjerne ikke er det ene eller det andre, og det er da interessant å se dette i lys av BK- og hvilke muligheter det gir. Dette kan ses i lys av hvordan diskurser opprettholdes i sosiale prosesser og endres. Barnets beste diskursen avhenger av konteksten det blir snakket om det i. I noen sammenhenger er barnets rettigheter og behov viktigere enn det kollektive, mens andre steder vil man se at familiens beste er forstått som barnets beste. De kenyanske barnevernsarbeiderne bruker sin erfaring og kunnskap når de snakker om barnets beste diskurser. Noen steder vil man se at de er påvirket av BK, mens andre steder er det normene i samfunnet som kommer til syne i diskusjonene.

Med individualisering forstår jeg som en samfunnsmessig prosess, som innebærer en nedbryting av individets tradisjonelle bånd til familie, klasse og fellesskaper (Ulvik 2009, 3). Individualisering kan forstås som en hegemonisk tenkemåte, som gjør at menneskers avhengighet av hverandre er mer usynlig (Gullestad 2002, 245). BK kan ses på som et uttrykk for en individualiseringsprosess, der barnet blir fremstilt som individer med rettigheter, ikke som familiens eiendom (Ulvik 2009, 3). Derimot i det kollektivistiske synet har barnet ikke først og fremst rettigheter, men plikter overfor fellesskapet (Hylland Eriksen og Sørheim 2006, 152). I følge Johanson (2012, 12) har både KCA og African Child Charter en kollektivistisk forståelse der alle barn skal ha plikter ovenfor sin familie og lokalsamfunn. Dette viser en stor forskjell til BK som gir barn rettigheter, og ikke sier noe om barns plikter. KCA og African Charter begrunner barnets ansvar og plikter som en del av nasjonal solidaritet og kulturelle verdier.

I tillegg til teoretiske redskaper i analysen vil jeg anvende tidligere forskning og diskusjoner av lovverk for å forklare funnene mine. Det er interessant å se hva som er gjort tidligere på

dette feltet, og hvordan dette kan brukes for å analysere hva de kenyanske barnevernsarbeiderne forstår med barnets beste. Dette gjøres for å knytte det opp mot aktuelle problemstillinger rundt barnets beste i Kenya. Jeg vil bruke tidligere forskning gjennomgående i analysen, for å se dette i lys av barnets beste diskursen. I analysen vil jeg ikke bruke en fastsatt teori, men jeg vil bruke et sosiokulturelt perspektiv og det vil være en empirinær analyse. Fokuset vil derfor være å legge vekt på hva de snakker om gjennom erfaringer og kulturell forståelse. Mitt perspektiv vil være at språk og interaksjon i sosial praksis vil påvirke hvordan de kenyanske barnevernsarbeiderne konstruerer sine forståelser. I et sosiokulturelt perspektiv skapes betydninger i en forhandling gjennom interaksjon (Ulvik 2009, 8). De kenyanske barnevernsarbeiderne er med på å konstruere forståelser av barnets beste i Kenya i samspill med de erfaringene og praksisene de har. Den sosiale interaksjonen hvor betydning konstrueres er forankret i ulike perspektiver. I likhet med Ulvik (2009, 5) forstår jeg de kenyanske barnevernsarbeidernes forståelsene av barnets beste som formet gjennom felles meningsskaping. Materialet i denne studien viser at lovpraksis, familiepraksis og kjønn er praksiser som bidrar til denne meningsskapingen. I neste kapittel vil jeg bruke de teoretiske redskapene jeg har presentert her, sammen med empiri og tidligere forskning for å analysere hva de kenyanske barnevernsarbeiderne forstår med barnets beste.

4. EN ANALYSE AV KENYANSKE BARNEVERN SARBEIDERES FORSTÅELSE AV BARNETS BESTE I KENYA

I første del av analysen vil informantene bli presentert, de to fokusgruppene. Dette er relevant for å forstå hvem de er, og hvilke erfaringer og praksiser de bringer med seg. Deretter vil tema være hva de kenyanske barnevernsarbeiderne forstår med barnets beste begrepet. Videre vil analysen se på hva de kenyanske barnevernsarbeiderne trekker frem som relevant og diskutere opp mot BK. Første tema er barns rettigheter i Kenya. Her vil det være spesielt interessant å se deres forståelser i lys av BK og legge vekt på hvordan individualistisk og kollektivistisk forståelse kommer til uttrykk. I neste omgang blir familie et viktig tema i analysen. Her blir begreper som storfamilien, lokalsamfunnet og den utvidede familien presentert. Igjen blir dette tema viktig å se i forhold til kollektivistiske og individualistiske familieperspektiver. Her vil jeg se på hvilken rolle storfamilien har for barnets beste slik fokusgruppene snakker om det. Til slutt blir kjønn et viktig tema i analysen. Kjønn gjøres spesielt relevant når de snakker om barneoppdragelse, derfor diskuterer jeg dette. Kjønn gjøres sentralt når det gjelder å forstå barnets beste i Kenya. Siste del av analysen vil være et avsluttende kapittel, der de mest sentrale funnene i analysen vil bli presentert, og hvilke implikasjoner dette kan ha for barnevernfeltet.

4.1 Presentasjon av informantene

Fokusgruppene er to grupper. Den ene gruppen er masterstudenter og jobber i barnevernfeltet ved siden av studiene, mens den andre gruppen jobber som barnevernsarbeidere på et barnehjem.

4.1.1 Fokusgruppe 1

Fokusgruppe 1 er seks masterstudenter som studerer "Child Development" på Daystar University i Nairobi. Noen av dem er i sitt første år, og noen i sitt andre år. De jobber alle innenfor det barnevernsfaglige feltet. Gruppen består av fem kvinner og en mann. De kjenner hverandre fordi de studerer det samme mastergradstudiet og ved samme universitet. De alle visste hvem jeg var fordi jeg også tok noen fag på universitetet, men jeg kjente ikke til disse studentene på forhånd. Alderen på informantene varierer fra 24 -50 år. Informantene i denne fokusgruppen kommer fra en velstående del av det kenyanske samfunnet. Daystar University er et privat universitet med høye økonomiske kostnader for studentene.

4.1.2 Fokusgruppe 2

Fokusgruppe 2 er seks barnevernsarbeidere på et barnehjem i Nairobi. Det var kun menn i denne gruppen. Når det kun er menn i gruppen har det sammenheng med at det bare bor gutter på dette hjemmet. Disse guttene er enten kommet fra gaten eller at deres hjemmesituasjon gjør det umulig for dem å leve sammen med sine familier. De mannlige barnevernsarbeiderne er ansvarlige for å ta vare på barn fra 3 år til 18 år. Barnevernsarbeiderne er også ansvarlig for barnas fritid og de gjør ulike aktiviteter sammen med dem. Barnehjemmet har et kristent verdigrunnlag og direktøren er en nonne (kvinne) som kommer fra USA.

Barnevernsarbeiderne som jobber på barnehjemmet har ingen formell utdanning bortsett fra grunnskole. Alderen på informantene varierte her fra 20 til 50 år. En av gruppemedlemmene snakket lite engelsk, dette ble jeg gjort kjent med når vi skulle starte fokusgruppeintervjuet. En av gruppemedlemmene tok på seg tolkeoppgaven for han som ikke snakket engelsk.

4.2 Barnets beste

Et av spørsmålene i fokusgruppeintervjuene var om barnets beste er et kjent begrep for dem, og hva de legger i begrepet. Dette spørsmålet var ment som en innledning til fokusgruppeintervjuet om hvordan de forstår barnets beste diskursen. Det er interessant å se på hva de to fokusgruppene legger i barnets beste begrepet. I denne delen av analysen vil det være en sammenligning av de to fokusgruppene. Det vil legges vekt på likhetene og ulikhetene mellom de to gruppene. Det er interessant å se på hvordan de bruker sine ulike erfaringer når de snakker om barnets beste begrepet. I denne delen av analysen vil jeg se på deres ulike erfaringene og si noe om hvordan dette påvirker deres forståelse. Når jeg har to ulike fokusgrupper vil det kunne vise en bredde i empirien ved at det er ulike forståelser av hva som er til barnets beste i barnevernfeltet i Kenya. Man vil se at de to gruppene noen steder er enige, mens andre steder vil det være forskjell i hva de forstår med barnets beste. Dette vil ikke være gjenstand for analyse, men det vil likevel være relevant å se på hvordan ulik kunnskap og praksis påvirker deres forståelse.

I fokusgruppe 1 er de opptatt av å fremheve barns rettigheter i Kenya, og barns behov gjøres gjeldende når de snakker om begrepet barnets beste. I fokusgruppe 2 nevner de ikke barns rettigheter i form av lover, men de er opptatt av hvilken omsorg barn burde ha. På spørsmål om hva de legger i begrepet barnets beste sies dette:

Fokusgruppe 1:

A: Jeg kan si at vi har blitt lært det...vi har blitt lært at barnets beste er i Childrens Act 2001, det er i utgangspunktet barnas rettigheter som du finner i Childrens Act 2001, og loven er som et fundament for barnas beste. Så de fleste institusjoner og organisasjoner som har ansvar for barn følger det i utgangspunktet fordi det er som ehhh.. en bibel for barnas rettigheter.

B:Hva som er best? Vi er ikke undervist direkte i opp mot barnets beste..(pause)

B:Men det meste av diskusjonen vi har mest oppmerksomhet på er ..barnets behov er sett på og så på hvilken måte disse kan dekkes og så innlemmer de barnet, barnets perspektiv, barnets perspektiv, ehhh. spesifikke behov, barnets spesifikke behov, så det er ikke et tema men vel integrert..., hvordan klassediskusjoner faktisk er, ja.

Barnets beste er et begrep som denne gruppen lærer om på sitt studie. De sier at barnets beste ikke er hovedtema, men vil være gjeldende som et undertema. Barnets beste er kjent gjennom BK, og i følge fokusgruppe 1 gjør barnets beste seg gjeldende i KCA art. 4 som et overordnet konsept og som skal være et grunnleggende element når det gjelder alle aktiviteter som påvirker barn. Fokusgruppen fremhever loven KCA i intervjuet. Barnets beste er som i BK et overordnet perspektiv i KCA, noe fokusgruppe 1 gir uttrykk for i intervjuet. Videre trekker de frem barns behov og at man da må tenke på hva som er til det beste for barnet. Dette stemmer overens med BK, der barnets behov er et viktig tema. De sier at når det gjøres beslutninger som berører barn, vil barns behov være sentralt. Videre snakker de om at de tar hensyn til barnets synspunkter. Når man vet at Kenya har inkorporert BK vil antageligvis fokusgruppen sitt syn være påvirket av BK, der barnets behov skal tas hensyn til. Denne gruppen er tydelig opptatt av barns rettigheter når de forklarer hva de forstår med barnets beste begrepet. De snakker om at barnet har egne behov og at det er viktig å ta hensyn til barnets perspektiv. Fokusgruppe 1 viser at de har en forståelse som bygger på BK, der barnet blir sett på som et individ med egne rettigheter, deltakelse og utvikling. utvikling. Det er KCA i følge fokusgruppen som ivaretar barnets beste.

Fokusgruppe 2 diskuterer også hvordan de forstår barnets beste begrepet, og hva de legger i det. Denne gruppen har ingen formell utdanning innenfor barnevernfeltet slik som fokusgruppe 1, men henter sin kunnskap fra erfaring innenfor praksisfeltet. Fokusgruppen er opptatt av hva som ikke er bra for barnet, og hvilken omsorg barnet er i behov av. Dette er det fokusgruppe 2 svarer på spørsmålet om hvordan de forstår begrepet barnets beste:

Fokusgruppe 2:

A: jeg har hørt det før. Når du reiser fra landsbygda og kommer til byen så møter du så mange barn som bor på gata, så mange mennesker skjønner at disse barna er ment å

skulle bo på barnehjem.

B: Lider de?

A: De lider når de er i fengsel. De mangler omsorgen fra deres foreldre, så ja jeg har hørt det før.

B: Ja, jeg har hørt om det før. Jeg kan gi et eksempel fra familier. Det er om barna, noen av barna er funnet på gata. Noen av de vi finner har begge foreldre. Og situasjonen der hjemme gjør at barna flytter på gata. Hvorfor? De er kanskje redd foreldrene, foreldrene er kanskje misbrukere av stoff eller noe sånt, så de ikke har, de ikke har en sjans til å være barn eller foreldre ha tid med barna sine, og fylle behovene til barna sine. Så du oppdager at barna rømmer kanskje fordi de ikke får noe som utdanning, noe tid til å leke og sosialisering med sine foreldre. Så barna som rømmer er ute etter skolegang. Det kan være foreldrefølelsen, når det gjelder meg selv er jeg virkelig interessert i barn

Fokusgruppe 2 forklarer sin forståelse av barnets beste ut i fra praksiserfaringen fra barnehjemmet. De snakker om barnets beste sett ut fra de barna de jobber med. De sier at det er mange barn som bor på gata, ikke fordi de ikke har foreldre men fordi de rømmer hjemmefra på grunn av den omsorgen de får hjemme. Barna har ikke muligheten til å være barn, og de får heller ikke dekket de behovene de har som barn. Fokusgruppe 2 er her opptatt av at barn har behov, som å gå på skole, leke og kunne få omsorg fra sine foreldre. Fokusgruppe 2 snakker om barnet som et individ som trenger omsorg gjennom å få sine behov dekket. I følge det fokusgruppen sier lever barn under omsorgssvikt hjemme, i fengsler og på gata. De hevder at mange mener at barnehjem er et bedre alternativ for barna som lever på denne måten.

Fokusgruppe 1 referer til lover når de snakker om barnets beste begrepet, mens fokusgruppe 2 bruker sin praksiserfaring til å forklare hvordan de forstår. I begge fokusgruppeintervjuene bruker gruppene forskjellige temaer og kunnskap til å forklare hva de legger i barnets beste begrepet. Fokusgruppe 1 snakker om lovpraksis og at de knytter barnets beste begrepet til lover i Kenya som skal sikre barnets beste. Begge diskusjonene er interessante fordi de trekker fram diskurser som sier noe om barnevernfeltets tilstand i Kenya. Gruppene er opptatt av at barn trenger beskyttelse og at deres behov skal dekkes. De viser at forståelsene av barnets beste blir forstått på bakgrunn av ulike erfaringer.

Man ser at selv om de knytter ulike erfaringer til barnets beste begrepet viser begge gruppene til sammenfallende forståelse gjennom den måten de snakker på. Begge gruppene trekker fram at barns behov må ses og dekkes. Fokusgruppe 1 som er studenter bidrar med sin kunnskap inn i barnevernfeltet, mens fokusgruppe 2 som er barnehjems ansatte bringer med

seg sine erfaringer inn i barnevernfeltet. Begge gruppene er deltakere i feltet der de bidrar til meningsproduksjon ved sine handlinger og samhandling. I følge Gulbrandsen (2006, 168) må man forstå denne meningsproduksjonen som et kulturbegrep som fanger opp de etablerte meningssystemene og de pågående prosessene der diskurser skapes og forhandles. Innblikket i hva de to gruppene forstår med barnets beste begrepet er interessant med tanke på hvilke forståelser og begrunnelser de legger vekt på videre i analysen.

Lover og rettigheter er et tema som er fremtredende i empirien. Barns rettigheter har blitt inkorporert i de kenyanske lover. Dette er noe fokusgruppene snakker om i intervjuene. Rettssystemet har endret seg når det gjelder å beskytte barn. I neste del vil det være oppmerksomhet på hvordan fokusgruppene snakker om barns rettigheter i Kenya, og hvorvidt deres forståelse samsvarer med BK. Det er interessant å se på hvordan individualisme og kollektivismen virker inn på forståelse av barns rettigheter i Kenya. Dette vil være noen av de temaene som vil bli fremtredende i neste del av analysen.

4.3 Barns rettigheter i Kenya

Som nevnt tidligere i forbindelse med ratifiseringen av BK i Kenya, kom KCA på plass i 2001. Denne loven var banebrytende innenfor kenyansk menneskerettighets historie (Torstensen, Stokke og Trygged 2014, 75). I Kenya, er KCA en av lovene som skal fremme og sikre barns velferd, spesielt barn og familier som lever i vanskelige situasjoner (Government of Kenya, 2001). 31 juli 1990 ratifiserte Kenya barnekonvensjonen. Etter ratifikasjon jobbet Kenya med å implementere lovgivende barnerettigheter i Kenya og deres fokus har vært på barnevelferd og barnevern. Det er med andre ord et system som skal fremme barns rettigheter og sikre barn som trenger hjelp.

KCA har gitt retningslinjer for alternativ omsorg for barn, foreldres omsorgsutøvelse og forpliktelser, fosterhjem, adopsjon, beskyttelse av barn og administrasjon av barnehjem. Det nasjonale rådet for barns rettigheter i Kenya ble etablert i 2003 og har mandatet til å koordinere barnevern i Kenya og rådføre regjeringen (SOS barnebyer Kenya 2013, 4). Begge fokusgruppene snakker om barnets rettigheter i fokusgruppeintervjuene. De snakker om at barn i Kenya har fått flere rettigheter, men at det fortsatt er en lang vei å gå før det er til barnets beste.

4.3.1 "Hvis de avgjør det utenfor retten, vil de ikke tenke på barnet..."

Fokusgruppe 1 er opptatt av hvordan barns rettigheter har kommet mer til syne når det gjelder rettsavgjørelser.

Fokusgruppe 1:

F: Hva jeg kan tilføye til det er at slike saker tidligere ville passere og bli urapportert, eller slike saker ble ikke rapportert eller ikke undersøkt av en utenforstående og eller kom til retten. På den tiden ble det ikke vurdert å være til barnets beste. Men jeg tenker at myndighetene har blitt tydeligere. Ehhh.

F: Og som i andre saker der folk kan klage på saken. Før har det hendt at myndighetene ville ta over saken. Og da Så da har den ikke blitt undersøkt og ikke trengt å avgjøre det i retten. Så hvis de avgjør det utenfor retten, vil de ikke tenke på barnet. De vil tenke på ryktet til familien og hvem som vil forsørge denne familien og ikke engang nevne noe om barnet. Så jeg tror vi har kommet langt.

A: Jeg vil kommentere dette fordi tidligere i den afrikanske konteksten som vi har sagt pleide vi å leve tradisjonelt, som at vi slaktet en ku eller gjeit. Men da var ikke barnet viktig i saken, men nå som Childrens Act har kommet og andre lover har kommet for å beskytte barnets rettigheter, når saken er kommet for retten har barnet en mulighet for å si sin mening. Barnets mening er tatt med i betraktning i retten..

A: så barnet er i det minste nå gitt en stemme

B: barnet må ikke møte faren i retten. Barnet blir ivaretatt i enerom. Barnet er ikke ute i retten og møter offentligheten der.

Her snakker gruppen om at tidligere ville ikke kriminelle saker som omhandlet barn bli en politisak. Det ble da sett på som til det beste for barnet at man ikke blandet myndighetene inn i det. Nå blir flere av disse sakene behandlet i retten. Hvis det ikke blir en rettsak vil ikke barnet bli nevnt, og familiens omdømme blir sett på som viktig når man skal avgjøre en sak. Umbima (1991, 169) skriver at før var det lokalsamfunnet som kontrollerte saker som omhandlet overgrep og omsorgssvikt overfor barn. Foreldre som man visste at mishandlet barnet sitt ble irettesatt av lokalsamfunnet.

Det kan virke som at KCA og BK har medført at flere saker som omhandler barn nå blir tatt hånd om av myndighetene og behandlet i retten. Hvis man ikke rapporterer disse sakene blir det ordnet opp i storfamilien og lokalsamfunnet, slik som det alltid ble gjort tidligere. Da vil familiens omdømme ha en større betydning enn barnet som et individ. Fokusgruppene snakker om at det de ser som en positiv endring er at barnet nå får sin egen stemme, og at sakene kommer for retten. Fokusgruppene viser her fram et individualistisk syn, hvor barnet i seg selv blir gjort betydningsfullt med sine egne rettigheter. Samtidig sier de at det ikke alltid er slik at de kriminelle handlingene blir rapportert. Hvis de ikke kommer for retten vil ikke barnets rettsikkerhet være viktig, men familiens rykte. Når dette skjer er det familien som har prioritet foran enkeltindividet, som i dette tilfelle er barnet. Det viser at det fortsatt er tradisjoner som har en innflytelse på hvordan slike saker skal løses.

Videre gir fokusgruppen uttrykk for følgene av at barn har fått egne rettigheter i Kenya i form av en endret forståelse av hvordan man skal løse kriminelle handlinger. Før slaktet de en ku eller geit, nå blir ugjerningen presentert for retten, og det er myndighetene som må ta seg av det. Denne endringen er også interessant med tanke på barnets plass i samfunnet og hvordan barnets beste blir forstått. Det er ikke lenger slik at barn blir sett på som en familieeiendom, men nå som et individ med rettigheter i samfunnet. Denne forståelsen stemmer overens med BK ved at barn skal beskyttes, og ikke familiens omdømme.

Det er tydelig at implementeringen av barnekonvensjonen og KCA har hatt en stor påvirkning på diskursen om barnets beste blant barnevernsarbeidere i Kenya. Regjeringen har her en viktig rolle ved å få på plass KCA som skal ligge til grunn for hvordan man skal forstå barnets beste i Kenya. Dette er selvsagt en prosess, men vil være med å påvirke rettighetene og synet på barnet i Kenya. Samfunnet er pliktig til å følge lover, og i følge fokusgruppene vil de som for eksempel misbruker sitt eget barn bli straffet i Kenya hvis saken blir rapportert.

Fokusgruppe 1 hevder at hvis det dreide seg om forhold før man fikk disse lovene, ville man bruke tradisjonelle metoder i en slik sammenheng. I følge Zillox (2006, 1) blir det ikke tatt hensyn til hva de kulturelle normene kan tilby i henhold til barnets beste. Zillox (2006, 1) hevder at de kulturelle normene fortsatt er innflytelsesrike i Kenya, og at KCA og BK bryter med disse normene. Det vises til den tradisjonelle forståelsen om barnet som en del av en storfamilie, der de kollektive hensyn vil være rangert høyere enn barnets rettigheter. Videre trekker fokusgruppe 1 frem at de har en lang vei å gå fortsatt ved at barnet ikke blir beskyttet godt nok når det gjelder rettsavgjørelser:

Fokusgruppe 1:

C: Nei, hvis barnet har utviklet språk kan de møte opp i retten, det er den brutale delen av seksuelt misbruk saker. Det spiller ingen rolle hvor ung barnet er så lenge det har utviklet språk. Men selv i saker hvor barnet ikke er i stand til å vitne, der de er gamle nok, men de er veldig traumatiserte, de er ikke i stand til å snakke eller artikulere hva som har hendt er det fortsatt loven som åpner for at de kan fortelle sin historie. Så noen er valgt og ehhh så barna er i stand til å gi deres vitneutsagn til den personen. Men det er ingen aldersgrense. Så de gjør det tydelig at de er trygge så de kan gi deres vitneutsagn.

I: Så hva tenker du om det, at det ikke er noen aldersgrense? Er det bra eller dårlig, negativt?

D: Jeg tror vi fortsatt har en lang vei å gå. Fordi retten er ikke egentlig barnevennlige. Vi har forsøkt vitnebeskyttelse, men barnet kommer fortsatt til retten og ehhh de kan ikke se alle andre men alle andre kan se dem men de må fortsatt komme til retten og de må svare på spørsmål. Så de blir eksaminert...og så den anklagete personen hvis

det er faren og han ikke har en advokat stiller han barnet spørsmål. Så selv det kan bli traumatiserende for barnet. Når faren din starter med å stille spørsmål og han fortsatt er din far...så er omgivelsene veldig grusomme for barnet så de stiller en rekke spørsmål som de må svare på.

Barnevernsarbeiderne sier at man har kommet langt ved å få flere lover som skal sikre barns rettigheter, men at praksisen fortsatt henger etter. Dette støtter Zillox (2006, 1-2) som i sin studie fant ut at barns rettigheter i Kenya ikke tar hensyn til normene i kulturen, som for eksempel at storfamilien har en viktig posisjon når det kommer til barns beskyttelse.

Fokusgruppe 1 mener at rettssystemet ikke er barnevennlig, og at barnets stemme overskygger barnets beskyttelse. Barnet må i retten stå foran den som har utført overgrep, fordi man mener at det er viktig at barnets stemme kommer frem i retten. I følge BK bryter dette med barnets beste, da alle handlinger som berører barn skal være i samsvar med barnets beste, som et grunnleggende hensyn. Barnevernsarbeiderne snakker om at det er traumatiserende for barn å gå igjennom dette, og at det ikke er til barnets beste slik praksisen i Kenya er i dag. I følge Oladipo (2013,7) er man blitt mer opptatt av at barn i Kenya ikke skal ses på som objekter i det afrikanske samfunnet, men som subjekter med egne stemmer. Barn skal ha rett til å si i fra hvis de trenger hjelp og barns stemmer skal høres (Oladipo 2013, 7). Ved at barna gis en stemme i rettssalen får barnet mulighet til å ytre sine behov som et individ, samtidig trenger barn ekstra beskyttelse noe som ikke blir tatt høyde for i følge fokusgruppe 1.

Slik fokusgruppe 1 snakker om barn og barnerettigheter, synes de å være opptatt av barns beskyttelse og er ikke enige i den måten det praktiseres på i retten. KCA gir klare føringer på saker som berører barn, men den har ikke harmonisert effektivt nok med lover som påvirker barns rettigheter. For eksempel var det kun i 2003 at barn som var vitner eller ofre for forbrytelser kunne vitne uten bekreftende bevis av en voksen. I 2012 var det en gjennomgang av rettspraksis der det ble foreslått endringer for å beskytte barn. Dette indikerer gjenværende hull i loven, herunder manglende juridiske straffer for alle former for forhold som berører barn (SOS barnebyer Kenya, 2013, 4). Selv om barnet blir gitt en stemme, hjelper det ikke hvis de ikke blir gitt beskyttelse for å sikre en god utvikling til barnets beste. I tillegg må det barnet sier bli fanget opp og ivarettatt.

I artikkel 4 nr. 2 i KCA 2001 står det følgende:

In all actions concerning children, whether undertaken by public or private social welfare institutions, courts of law, administrative authorities or legislative bodies, the best interests of the child shall be a primary consideration.

Barnets beste skal være en grunnleggende verdi, også når det kommer til rettsavgjørelser. Loven sier her at barnets beste skal legges vekt på. Fokusgruppe 1 bruker sin teorikunnskap når de sier at det kan være skadelig for barnet å måtte møte sin far i retten hvis han har misbrukt det seksuelt. De bruker også begreper som traumatiserende noe som viser at de vet hva som kan være skadelig for barn å gå igjennom. Dette har en klar sammenheng med BK, som sier at barn skal beskyttes og det skal alltid vurderes hva som er til barnets beste når det omhandler barn. Barnets stemme skal høres, men barnet skal også bli ivaretatt og ikke bli utsatt for hendelser som man vurderer ikke er til barnets beste.

4.2.1 Barns rettigheter og fattigdom

Fokusgruppe 2 snakker også om barns rettigheter i Kenya og at myndighetene har et ansvar for barna som lever i fattigdom.

Fokusgruppe 2:

A: Du vet problemet vi har i Kenya, vi har mange mennesker, mange barn og familier som lider så selv departementet for barns rettigheter i Kenya er ikke i stand til å ordne opp med en del av disse familiene. Det de gjør er å gå på møter, møter, men de går ikke til steder som Kibera. De vet ikke hva som foregår på innsiden av Kibera, i dybden. Så det er vanskelig.

Fokusgruppen ansvarliggjør myndighetene for hvorfor det er som det er. Møtevirksomhet fortrenger jobbing med det som er det faktiske problemet i slummen. De ønsker at myndighetene skal oppsøke slumområdene for å se hvordan folk lever. Da KCA kom i 2001, var dette banebrytende innenfor kenyansk menneskerettighets historie (Torstensen, Stokke og Trygged 2014, 75). Det var da det nasjonale departementet for barnevelferd ble etablert, som fokusgruppe 2 henviser til. I Kenya, er KCA en av lovene som skal fremme og sikre barns velferd, spesielt barn og familier som lever i vanskelige situasjoner (Government of Kenya, 2001). Denne loven setter premisser for hvordan barn skal vokse opp i Kenya.

Fokusgruppe 2 forklarer at barn lever under dårlige forhold og at det er departementet for barns rettigheter som er medansvarlige for å gjøre noe med dette. KCA og BK har brakt inn ny kunnskap om barns velferd i Kenya. Den nye kunnskapen er kanskje med på å styre forståelsen til fokusgruppene om hvordan barn lever og hvem som er ansvarlige for omsorgssituasjonen til barna. Fokusgruppen henviser ikke til familien som den ansvarlige her, men myndighetene. I følge Zillox (2006) har storfamilien en stor betydning når det gjelder

ivaretagelse av barna som lever under omsorgssvikt av sine foreldre. Dette er ikke gjort synlig i KCA, og ansvaret er ikke lenger i følge loven lagt på storfamilien, men på staten (Zillox, 2006). Dette vil da bli et problem når ikke myndighetene følger opp slik som fokusgruppen her problematiserer, og storfamilien ikke har ansvaret i følge loven. Storfamiliesystemet er ikke tatt med i KCA, og departementet følger ikke opp slik det skal. Dette kan kanskje være en konsekvens av at KCA ikke har tatt hensyn til de kulturelle normene (Zillox 2006, 1). Begge gruppene fokuserer her på barns rettigheter og ikke på familien. De setter ord på hvem som har ansvaret for barnets beste og det er en del uklarheter som for eksempel om myndighetene følger opp slik de skal, og om barnets beste blir fulgt når barnet uttaler seg i retten.

Fokusgruppe 2 som jobber på barnehjem er en del av barnevernfeltet i Kenya, og som blir påvirket av barns rettigheter i landet, som BK og KCA. Det oppstår et viktig spenningsfelt i implementeringen av barns rettigheter i Kenya ut i fra hvem som sitter med ansvaret for ivaretagelse av barns omsorg. Dersom KCA ikke hadde eksistert ville kanskje ikke fokusgruppe 2 vært like opptatt av å si at dette er et problem, og at det er regjeringen som er ansvarlige for å gjøre noe med det. De vil som barnevernsarbeidere være påvirket av barns rettigheter, fordi dette er noe de erfarer i sin jobb. I denne sammenhengen viser de at barns rettigheter påvirker barnets beste diskursen gjennom det perspektivet de presenterer (Olsen 2006, 55). I følge Zillox (2006,1) har det skjedd endringer etter at KCA kom, men det er likevel kulturelle normer som påvirker barns rettigheter og beskyttelse. Zillox (2006, 1) mener at hvis man skal få et barnevernsystem som fungerer til det beste for barnet må de kulturelle normene blir anerkjent i lovverket.

I følge BK art. 5 skal staten respektere det ansvaret, rettighetene og forpliktelsene foreldre, slektningene eller medlemmer av lokalsamfunnet har overfor barnet, slik at barnet blir sikret de rettigheter de. I følge Zillox (2006) bryter KCA med BK, ved at man ikke anerkjenner storfamilien som en viktig part i å beskytte barn mot omsorgssvikt. Dette kan ses i sammenheng med hvordan diskurser opprettholdes i sosiale prosesser og endres. De kenyanske barnevernsarbeiderne bruker sin erfaring og kunnskap når de snakker om barnets beste diskursen (Olsen 2006, 55). De trekker fram hvilke forhold barn vokser opp i og hvilke rettigheter barn har. Studentene er mest opptatt av rettspraksis og barns rettigheter. Barn har fått flere rettigheter, men det er fortsatt en lang vei å gå før det er til barnets beste. De snakker om barnet som et individ med rettigheter i samfunnet, og at de skal følges opp av myndighetene. Barnets beste diskursen i denne sammenhengen henger her sammen med barns

rettigheter og barnet som et individ som har rett på beskyttelse fra staten. Deres perspektiv presenterer erfaringer om at barn har rettigheter og skal få den beskyttelse de er i behov av (Jørgensen og Phillips 1999, 17).

For å oppsummere er barnets rettigheter styrket siden KCA kom i 2001 i følge barnevernsarbeiderne, men det er en motsetning mellom hva som skjer i praksis og hva de gir uttrykk for er til barnets beste. Fokusgruppe 1 forteller at familiens omdømme har stått sterkt i samfunnet og i rettssystemet. Fokusgruppe 2 på den andre siden hevder at myndighetene ikke tar det ansvaret de har blitt tildelt, og at det går utover spesielt de barna som lever i fattigdom. Likevel viser fokusgruppeintervjuene at det har skjedd en endring, barn har fått rettigheter og en viktig stemme. Det er ikke lenger slik at det er bare storfamilien og lokalsamfunnet som regulerer hva som er barnets beste i samfunnet, men også myndighetene. Begge gruppene er opptatt av barns rettigheter og hva man kan gjøre for at Kenya skal bli enda bedre innrettet på å følge barnets beste. Begge gruppene er representanter for barnevernsfeltet i Kenya, og de viser i intervjuene at de har med seg en innstilling om at barn skal bli beskyttet og ivaretatt til det beste for barnet. Når ikke myndighetene gjør det de skal betyr det at storfamilien og lokalsamfunnet blir viktig for barnet. Storfamilien og lokalsamfunnet har en viktig rolle i barnets liv i Kenya, noe som fokusgruppene trekker fram videre i intervjuene. Samtidig mener Umbima (1991, 170) at Kenya er under utvikling og at man kan se at flere og flere velger å leve etter vestlige verdier som i en kjernefamilie som fremmer individualisme. Familier velger deres omgivelser på grunnlag av utdanning og inntekt i motsetning til hvem du deler blodsband med.

I følge Johanson (2012, 12) sier både KCA i Kenya og African Child Charter at alle barn skal ha plikter ovenfor sin familie og lokalsamfunn. Dette viser en stor forskjell til BK, som ikke sier noe om barns plikter, men den har oppmerksomhet på at kulturelle tradisjoner skal legges vekt på. KCA og African Charter begrunner barnets ansvar og plikter med at det er en del av nasjonal solidaritet og kulturelle verdier. Dette vitner om at selv om barnet blir gitt en stemme, er fortsatt den kulturelle forståelsen der at barnet er en del av et kollektivt samfunn der de har sine plikter på tross av rettigheter. I neste del av analysen vil jeg se nærmere på betydningen av storfamilien.

4.4 Storfamilien

Familier blir sett på som viktig for barns liv og hva innholdet er i omsorgen barnet får av sin familie vil variere fra familie til familie og kultur til kultur. I ulike samfunn vil en finne ulike

ideer om hva en familie er og hvilke betydning familien har for barnet. Familie er et interessant begrep, og brukt mange ganger av informantene gjennom intervjuene når de diskuterer forskjellige aspekter. Transkriberingen av intervjuene viser at de flere ganger bruker familie i relasjon til storfamilien. I henhold til intervjuene er begrepet satt i sammenheng med blant annet *felleskap* og *storfamilien*. Dette impliserer at det er viktig å se på hvilken rolle storfamilien har for barnets beste slik informantene snakker om det. Zillox (2006, 1) hevder at storfamilien er den viktigste beskyttelsen for barn i Kenya, selv om det har kommet lover og rettigheter som skal beskytte barn i landet. Storfamilien har likevel en viktig posisjon når det gjelder foreldreløse barn eller de som står i fare for å bli foreldreløse. Zillox (2006, 1) påpeker at det burde blitt tatt mer hensyn til storfamiliens posisjon i den kenyanske kulturen da man innførte KCA 2001. I følge Zillox (2006, 2) blir barnet forstått som et kollektivt ansvar for familien og dette er en del av verdiene i det utvidende familiesystemet.

Fattigdom gjør at mange barn lever under dårlige forhold og bidrar til at foreldrene ikke klarer å ta vare på dem. På den måten vil ikke barna få dekket sine grunnleggende behov. Barna blir utsatt for omsorgssvikt fordi foreldrene ikke har jobb. De sosiale forholdene setter begrensninger for foreldrene ved at de vil ikke kunne gi barna sine den omsorgen de trenger. I følge Ubima (1991, 170) har blant annet urbanisering ført til at de kollektive familiesystemene har blitt svakere og kjernefamiliene står igjen alene. I følge fokusgruppe 2 er ikke foreldrene som lever i fattigdom i slummen kapable til å ivareta sine barn. Man vet at fattigdom hindrer foreldre å gi god omsorg til sine barn, og dette er særlig en stor utfordring i utviklingsland.

I følge Poulsen (1999, 7) er betydning, kommunikasjon og kulturell identitet forutsatt av at mennesker har noe felles, noe sosialt. Hvilken betydning storfamilien har for barnets beste må forstås gjennom et samspill mellom menneskets bevissthet, sanseintrykk og utfoldelsesmuligheter. Det er interaksjonen med våre omgivelser som preger vår betydningsproduksjon (Poulsen 1999, 22). Barnets beste diskurser blir skapt gjennom praksiser og erfaringer. Familieperspektiver påvirker hva de kenyanske barnevernsarbeiderne forstår med barnets beste. Normer og tradisjoner innebærer makt i virksomhet, som at familiens rykte overskygger barnets behov og rettigheter. Dette kan forklares utfra en kollektivistisk tankegang der barnet er en del av et større felleskap, som tildeler de ulike menneskene forskjellige roller i felleskapet.

4.4.1 Kollektivistisk vs. individualistiske familie perspektiver

Kollektivistisk og individualistiske familieperspektiver har betydning for hvordan de kenyanske barnevernsarbeiderne forstår barnets beste. Analysen viser at barnevernsarbeiderne gjør bruk av begge perspektivene. Fokusgruppe 1 forteller her om hvordan storfamilien vil hjelpe til hvis familiemedlemmer trenger hjelp.

Fokusgruppe 1:

D: Jeg tror at å være afrikanere er å verdsetter den utvidete familie og vi har alltid den kulturen der slektninger kommer og assisterer når noen trenger hjelp, så i den situasjonen trenger vi å se om det er noen slektninger som kan komme og leve med denne familien og assistere og ta vare på disse barna.

Fokusgruppe 1 forteller at den utvidede familien har en viktig posisjon i deres kultur. Den utvidede familien hjelper til hvis det er behov for det. Dette beskriver et kollektivistisk fellesskap, der man er forpliktet til å ta del i fellesskapets plikter. I en slik forståelse går som regel familiens beste foran hva som er til individets beste. Barnet blir sett på som et kollektivt medlem, hvor de er moralsks forpliktet overfor samfunnet og familiens ære (Hylland Eriksen og Sørheim 2006, 152). I den sammenheng er det interessant å se på hva fokusgruppene mener er storfamiliens rolle når det gjelder barnets beste, i de situasjoner barnet ikke kan bo hos sine foreldre. Fokusgruppene ble spurt om hva de tror er best for barn hvis det ikke kan bo hjemme. De to gruppene viser her at de har ulike forståelser av hva som er til det beste for barnet.

Fokusgruppe 1:

F: Det beste for barnet er å bli værende i fellesskapet. Det er alltid best.

I: hvorfor er det best?

F: Fordi da er du med familien din. Da er du med menneskene som har skapt deg. Hvis du går et annet sted er du med fremmede. Og for en tid når du virkelig trenger støtte så trenger du mennesker som er kjent med deg. Ja.

D: Jeg tror at i Kenya har institusjonene en god del barn. Ja. Barns behov kan ikke bli møtt tilfredsstillende. Et barn trenger at noen er glad i det. Vel alt blir gitt i en bestemt ramme. Det blir generelt, og det er ikke personlig overfor barnet. Det er noen institusjoner som har prøvd hvor de har få barn med en far og en mor, disse hjemmene er veldig gode. Men den største gruppen barn som er i institusjoner, vokser opp og er veldig rotløse. De har vokst opp; du vet som i villmarken er de ikke trygge personer som følge av det. Jeg mener hvordan vi pleide å gjøre det før er den beste måten. I fellesskapet der alle tar vare på barnet. Før da noen døde tok fellesskapet vare på det. Eller andre familiemedlemmer. Det som er bra med myndighetene er at de prøver å ikke flytte barn til barnehjem (...).

C: Det er viktig at familien gir den beste muligheten for barnet eller med tanke på helhetlig utvikling. For å styrke det hun sier. Fordi familien gir kjærlighet, gir mulighet for å leke med andre barn, spesielt for familier i den afrikanske kontekst- det er så mye lek, så mye kjærlighet, det er så mye åndelig utvikling-familiene tar med deres familiemedlemmer i kirken på søndager (...).

Fokusgruppe 1 hevder det beste for barn i Kenya er å vokse opp i lokalsamfunnet, fordi man er sammen med sin familie. De definerer lokalsamfunnet som en del av familien til barnet. De sier at da er man sammen med de som en er har skapt deg eller er i slektskap med. I følge Umbima (1991, 169) så er det tradisjonelt sett storfamilien og lokalsamfunnet som har ansvar for barn som ikke kan bo hos sine foreldre. Medlemmer av lokalsamfunnet tar da på seg rollen som fosterforeldre, og tar ansvaret for barna som trenger det. Før BK og KCA ble innført var det ingen regler for hvem som skulle ta på seg ansvaret for disse barna. Storfamilien så seg forpliktet overfor hverandre når man var av samme blod. (Umbima 1991, 169-170). Vestlig påvirkning som utdanning og urbanisering har medført at den sosiale plikten i lokalsamfunnet har blitt svekket. Det har gjort at flere og flere kenyanske familier lever etter vestlige familieidealer som fremmer individualismen (Umbima 1991, 170). Likevel er det fortsatt mange barn i Kenya som trenger omsorg fra andre enn sine foreldre, noe som har gjort at staten har måttet etablere fosterhjem og barnehjem. Samtidig er det mange steder som på landsbygda at man fortsatt lever etter tankegangen om at man har en plikt til å ta vare på slektninger av samme blod (Umbima 1991, 170). Umbima (1991, 170) gir uttrykk for at det er viktig at man etablerer fosterhjem og barnehjem som er tilpasset den kenyanske kulturen, fordi den tradisjonelle tankegangen fortsatt står sterkt.

Slik man forstår familien i Afrika gjør den til en del av en større gruppe i samfunnet, familie er består ikke bare av kjernefamilien (Hylland Eriksen og Sørheim 2006, 151-152). Når de snakker om familien er det ikke kjernefamilien, men storfamilien. Barnekonvensjonen sikrer barnets rett til å kjenne til sine foreldre og få omsorg fra sine foreldre. Konvensjonen gir adgang til at barna kan skilles fra foreldrene hvis de ikke gir god nok omsorg eller opptrer på en skadelig måte overfor sine barn. I art.5 i BK gir åpning for at familien ikke bare kan forstås som bestående av foreldre og barn, men også som den utvidede familie og lokalsamfunnet. BK trekker her inn en kollektivistisk tankegang, som er sammenfallende med det fokusgruppe 1 sier. Barnet er en del av det kollektive felleskapet. Fokusgruppe 1 sier: "I lokalsamfunnet tar alle sammen seg av barna." Storfamiliens oppgave er å ta vare på barn som er foreldreløse. Fokusgruppe 1 er opptatt av at barnet som individ vil få det best i lokalsamfunnet fordi de vil kunne gi dem de kulturelle verdiene, opplevelsen av at man er en del av en familie. Hvis de flytter til et barnehjem vil man ikke kunne gi dem den samme

kjærligheten. På den andre siden kan man lese det som at den kollektivistiske tankegangen har stor betydning for hvor barn skal vokse opp. I den kollektivistiske tankegangen er det familiekollektivets behov som har prioritet foran individets behov. Likevel er individet i fokus her, ved at det hevdes at barn trenger noen de føler en tilhørighet til.

Fokusgruppe 1 snakker om lokalsamfunnet rundt barna og hvordan de tar vare på barna når foreldrene dør. De viser her til et tankesett som vektlegger samfunnets ansvar og ikke myndighetenes. Det er lokalsamfunnet og den utvidede familien som har ansvaret for å ta vare på barna, fordi forståelsen i samfunnet har lagt til grunn at det er til det beste for dem. Likevel er det mange barn i Kenya som bor på barnehjem i dag. Fokusgruppe 1 mener at barnehjem ikke er bra for barna, og at det vil påvirke deres utvikling negativt. De skaper deres identitet i lokalsamfunnet og sammen med storfamilien, ikke på et barnehjem. Dette samsvarer med det Umbima (1991, 170) uttrykker at man trenger fosterhjem og barnehjem i Kenya, men de må være basert på verdier i kulturen.

Fokusgruppe 1 hevder at det kan være skadelig for barns utvikling å vokse opp på et barnehjem, noe de begrunner utfra storfamiliens betydning for barnet. De mener at det ikke er bra for barna å vokse opp på barnehjem, fordi de ikke vil få en tilhørighet på samme måten som i et lokalsamfunn som bryr seg om dem og ser på dem som familiemedlemmer.

Fokusgruppe 1:

E: (...)Og barna har en mulighet for å ta et valg, ikke som i barnehjemmene der det er et system- denne gangen er dette du har å gjøre og neste gang er det noe annet du har å gjøre. Så de kan ikke sammenligne utviklingen i hjem bestående av slektninger og et barnehjem.

E: Selv i de barnehjemmene hvor en mor blir gitt ansvaret for ta vare på fem barn og det kan inkludere et barn som ikke en gang er nært familiemedlem. Og det er så mange situasjoner der disse mødrene ikke gir personlig oppmerksomhet til barna. For familiemedlemmene er det annerledes. Der får barnet en følelse av at det er en del av oss- vi tar vare på barnet som en av oss. Det er som min plikt å ta vare på dette barnet.

B: Det er en følelse av identitet vet du. Dette barnet får ikke det på et barnehjem. De har ikke en følelse av identitet. Å leve med en voksen er viktig for dem for å forme en sunn og følelsesmessige relasjon. Uten det vokser du opp uten en familie.

Barn vil ikke kunne utvikle identitet på et barnehjem, i følge fokusgruppe 1. Her baserer gruppen seg på en sterk tradisjon, der barnet er avhengig av storfamilien for å skape en identitet. Det viser at det er familiepraksisen som styrer barnets beste diskursen i denne sammenhengen, og kan tolkes som å ha en form for makt i forståelsen av barnets beste slik Olsen 2007, 355 snakker om, en kollektiv forståelse som er sentral. De avviser at barnet kan

ha en mulighet for en god oppvekst og utvikling på et barnehjem når de sier at barnet ikke vil få en opplevelse av identitet hvis de vokser opp der. De hevder at identitetsfølelse er knyttet opp mot å vokse opp i lokalsamfunnet eller familien sin. Denne forståelsen impliserer hvor sterkt verdiene i samfunnet står når barnet er avhengig av familien og lokalsamfunnet for å få en følelse av identitet. I følge Umbima (1991, 169) tilhører barnet tradisjonelt sett til i storfamilien og lokalsamfunnet. Barn skal oppdras i denne kulturen der man lever sammen og får en følelse av en tilhørighet. Fokusgruppe 1 trekker nettopp fram denne tradisjonen når de snakker om identitet. Umbima (1991, 170) sier at denne tradisjonen er også styrt av spirituell tro. Storfamilien og lokalsamfunnet er pliktig til å ta vare på disse barna fordi de deler samme blod. Hvis de ikke gjør det vil de døde bli sinte og bringe storfamilien elendighet. Gjennom denne forståelsen er ikke barnet sett som et individ der det viktigste er at deres behov blir møtt. Barnet inngår i en større helhet, som har betydning for deres følelse av å tilhøre en familie. På denne måten spiller storfamilien en viktig rolle for barnets beste i følge fokusgruppe 1. Storfamilien er med på å skape barnets identitet og gi dem grunnlaget for et godt liv.

KCA art. 8 200 uttrykker også i sammenheng med foreldres omsorg at:

(1) A child has a right to live with and to be cared for by his parents. (2) Subject to subsection (1), where the court or the Director determines in accordance with the law that it is in the best interest of the child to separate him from his parents (KCA art.8, 2001).

Loven sier at barnets beste skal være vurdert når et barn skilles fra sine foreldre. Familien må sees i relasjon til kulturen, og hva som er forventet av den fra samfunnets side. Videre vil rettspraksis påvirke barneomsorg og velferdsfeltet når det setter begrensning for foreldrenes omsorg og hva som regnes som barnets beste. Loven står i kontrast til praksisen fokusgruppe 1 snakker om. Fokusgruppen inkluderer lokalsamfunnet og storfamilien som en del av barnets familie. Det står ikke noe om lokalsamfunnet eller storfamilien i art.8 i KCA, der det bare er foreldre som er nevnt. I følge fokusgruppe 1 er storfamilien veldig viktig for barnets identitetsforståelse og for at de skal få en god utvikling der de kan skape gode relasjoner.

Zillox (2006, 376) mener at KCA ikke har tatt hensyn til storfamilien når det gjelder hvor barnet skal bo hvis det er foreldreløst. Lokalsamfunnet og storfamilien har et system der de tar vare på et barn som er foreldreløst. I Kenya har det vært vanlig at barn har bodd utenfor sin familie selv om de har en mor og far, blant annet fordi de har måttet reise langt for å komme til nærmeste skole. Da er det vanlig at barn blir sendt til en tante eller besteforeldre. I følge

kenyansk kultur gir det å få oppgaver i hjemmet, mat og seng en følelse av tilhørighet (Zillox 2006, 380). I følge Zillox har implementeringen av BK og KCA ikke tatt hensyn til at BK er mer rettet mot et individualisert samfunn enn et kollektivistisk samfunn som Kenya, og det bryter med hva kenyanere ser på som barnets beste. Zillox (2006, 377) hevder at det ikke er riktig i et samfunn som Kenya og opprette barnehjem utenfor lokalsamfunnet. For et barn som vokser opp i et kollektivistisk samfunn som Kenya, vil det være til barnets beste at det blir innført lokalsamfunns baserte barnehjem etter den nasjonale lovgivningen.

Umbima (1991, 170) gir uttrykk for det samme og hevder at hvis et fosterhjemssystem skal fungere i Kenya må man styrke de allerede eksisterende tradisjonelle fosterhjemmene, som vil anerkjenne den praksisen som allerede eksisterer. Så lenge barn får helseoppfølging, mat, utdanning, et sted å bo og klær, i tillegg til å vokse opp i en storfamilie, vil dette bli ansett som til det beste for barnet (Umbima 1991, 171). I artikkelen skrevet av Olumbe (2013, 233) sier hun at; "Foreldre får mye hjelp og støtte fra andre i lokalsamfunnet (...) denne trenden er i endring med en svært rask hastighet og barnet er igjen i overlatt til foreldre og noen medlemmer av storfamilien" (min oversettelse). Dette er noe fokusgruppe 1 understøtter, de snakker om at det var bedre før da det var lokalsamfunnet som tok vare på barnet.

Fokusgruppe 2 ble stilt det samme spørsmålet som fokusgruppe 1, hvor de tror det er best for barn å bo hvis de ikke kan bo med sine foreldre.

Fokusgruppe 2:

B: Jeg vil starte med barnehjemmet og det andre vil være en annen person, ikke familien. Fordi det er noen problemer med familien, fordi noen av barna er ikke komfortable med familien fordi barnet alltid vet at faren, moren har gått bort- og da vil barnet alltid føle seg ukomfortable med det (...) Det er en faktor. Et familiemedlem vil føle skam, de fleste av oss kenyanere vil ta ansvar for barn, kanskje min bror har gått bort eller min søster. Jeg tar da vare på barnet fordi jeg føler skam men jeg gir ikke et godt liv til min niese, jeg tar bare vare på henne for å dekke over historien. Så jeg mener at barnehjemmet er bedre og ikke et familiemedlem.

A: Og jeg mener også for meg så blir det barnehjem på grunn av det han har sagt at familiemedlemmer kanskje er for strenge mot barnet. Det er viktig, og det er også andre familiemedlemmer som er tøffe med barna (...). Så jeg tror at barnehjem er best fordi de vil møte andre barn som har samme problem som ham eller henne og de vokser opp med visshet om at de har brødre og søstre.

Fokusgruppe 2 gir uttrykk for at den beste måten for et barn å vokse opp, når de ikke kan bo hos sine foreldre, vil først og fremst være barnehjem. De mener at barna ikke vil kjenne seg

fortrolige med å bo hos familiemedlemmer. Videre snakker de om at det kan være vanskelig for familien å ta vare på enda ett familiemedlem, fordi det ikke er nok ressurser i familien. "Kanskje jeg har en stor familie som jeg ikke er i stand til å ta vare på. Noen ganger er det slik at folket egentlig ikke er opptatt av folks problemer, fordi du føler at de kommer til å bli krevet et ansvar." (fokusgruppe 2). De snakker om at det er skamfullt å ikke ta imot et barn i familien. Selv om man ikke har mulighet økonomisk sett, legger normene føringer for at man skal ta vare på barna. I samfunn hvor ære og skam er sentrale verdier er den ytre sosiale kontroll, det vil si klare regler for oppførsel, viktig (Hylland Eriksen og Sørheim 2006, 153). Det kan her leses som det er knyttet opp til ære og skam om at man må ta vare på barna. På denne måten vil familiekollektivets behov ha fortrinn framfor individets, her barnet.

Fokusgruppe 2 forteller at det ikke er bra for barnet å vokse opp med familiemedlemmene, fordi de opptrer på en tøff måte overfor dem og de tar vare på dem med begrunnelse i at det er en del av reglene i kulturen. De sier også at mange av familiene lever i fattigdom og har ikke mulighet til å forsørge et barn til. Gruppen er mest opptatt av hvordan barnet har det, selv om tradisjonen sier at det er storfamilien som skal ta vare på barnet. Fokusgruppe 2 stiller seg ikke bak det som er normen i kulturen. De har erfaring fra barnehjemmet de jobber på, der mange av barna har rømt på gata fra sine familier, på grunn av fattigdom. Forståelsen og erfaringene de har kan ses i tråd med BK. De fokuserer på hva som vil være best for barnet når man forstår barn som individer med egne rettigheter. Barnets behov og rettigheter skal gå foran lokalsamfunnets og den utvidede familiens behov i følge BK. Fokusgruppe 2 bruker sin erfaring fra barnehjemmet, der de ser hva barna kommer fra og hvilke forhold de ville måtte lever under hvis de blir i lokalsamfunnet.

Ifølge UNICEF (2009) lever de fleste av barna i Kenya som har mistet sine foreldre sammen med familiemedlemmer, mens noen få av denne gruppen bor på barnehjem. Fokusgruppe 2 sier at de fleste av familiene tar seg av barna i samme familie hvis foreldrene er døde, fordi de ellers vil føle skam. Fokusgruppe 1 sier: "*Mye har skjedd ved at barnehjem har blitt kostskoler eller familie, fordi de familiene er fattige og sier at de tar barnet på kostskole, for å dekke over og at det da er greit.*" Følelsen av skam forteller at det ligger en maktdimensjon i diskursen om familiens ansvar, som kan komme til uttrykk ved at familien føler seg tvunget til å flytte barnet og omskrive sannheten på grunn av den kulturelle praksisen (Olsen 2007, 355). Samtidig viser materialet at familiens ansvar for å ta vare på barn er både eksisterende og ikke. Selv om tradisjonen sier at familien har et ansvar, blir ikke dette alltid fulgt fordi

familien sender de til barnehjem fordi de der vil kunne få bedre omsorg enn hva familien kan tilby.

Fokusgruppe 2:

A: Når det gjelder den samme saken jeg snakket om som gjaldt familie, hva de gjør, kanskje foreldrene er stoffavhengige, alkoholikere, hvis du skjønner. Når du tar fra dem barna kjenner de seg kanskje lettet fra sin byrde og kanskje noen av mødrene har, de er la meg si sex arbeidere. Kanskje og kanskje uønskete svangerskap. Når du tar barna vekk vil de bli som: «Jeg er fri, så jeg kan gå tilbake til min virksomhet.»

B: Den siste tingen er fattigdom. Hvis jeg har det bra, har jeg penger, og jeg kan ikke la mine barn lide. Det meste er fattigdom. Det gjør at barn lider og foreldrene til å svikte, forsømme dem i slumområdene. Det er fattigdom, det er mangle på jobber. Ja.

Det bor 15 millioner barn i Kenya og 54 prosent av befolkningen i Kenya lever i fattigdom⁶. Bare i Nairobi bor det 60 000 barn på gata, som overlever ved å sniffe lim og tigge etter penger og mat. Nairobi har en av verdens største slummer, hvor halvparten av byens innbygger bor i⁷. Barnehjemmet som fokusgruppe 2 jobber på er ett av over 135 barnehjem bare i Nairobi, som enten er statlige eller drevet av organisasjoner (Muthomi og Bowen 2013, 142). Mange av de barna som bor på barnehjemmene eller lever på gata, har i stor grad opplevd omsorgssvikt i hjem hvor foreldrene ikke har mulighet til å gi dem mat, husrom, utdanning og adekvat helsehjelp (Umbima 1991, 172). Fokusgruppe 2 forteller at barn lever i familier der det er omsorgssvikt grunnet blant annet fattigdom og der foreldre kanskje er alkoholikere og prostituerte. De mener at dette er foreldre som ikke lenger ønsker å ta vare på sine egne barn, og når de rømmer hjemmefra eller bor på et barnehjem er foreldre lettet over det. Fattigdom er også et problem for storfamilien hvis de skal ta vare på barna til sine slektninger. Umbima (1991, 172) mener at det derfor ikke er mulig å ha statlige fosterhjem i et land hvor kultur og økonomi har stor innvirkning. Hun tror det vil være et problem å plassere et barn i en familie der de selv har dårlig råd, og barnet heller ikke er av samme blod som dem.

I følge fokusgruppe 2 medfører fattigdom at familiemedlemmer som egentlig skulle tatt vare på barnet sender barna på barnehjem, men sier i stedet at de sender barna på kostskoler. Familiene forteller om det som ikke vil gi dem skam eller skyld – men andre ord fortellinger som dekker over normbrytende handlinger som skaper skyld og skam. I realiteten betyr dette i følge Foucault at individet innordner og underkaster seg den talende i maktrelasjoner som

⁶ <http://www.nn.no/hvor-vi-jobber/kenya> (21.10.2014)

⁷ <http://www.nn.no/hvor-vi-jobber/kenya> (21.10.2014)

produserer en sannhet i den gitte kulturen (Hennum 2011, 144). Denne måten å handle på kan forstås i lys av et kollektivistisk samfunn, som er kollektivistiske, skam- og pliktorienterte. Den sosiale kontrollen i slike samfunn har klare regler for oppførsel. Fokusgruppe 2 beskriver her at familiene som sender barna til barnehjem, framsetter usannheter om at de er på kostskoler eller hos familiemedlemmer (Hylland Eriksen og Sørheim 2006, 153). Det kan leses som at det er lokalsamfunnets vurderinger er viktigere enn personens egne når det gjelder hva som er til det beste for barnet.

Når man sammenligner de to gruppernes diskusjoner synliggjøres det forskjellig forståelse av hva som er barnets beste; å bo hos familiemedlemmer eller barnehjem. Fokusgruppe 1 er negative til at barn skal bo på barnehjem fordi de mener at de mister tilknytning, ikke får tid til lek og at de mister sin identitet. De er positive til at barn bor sammen med familiemedlemmer. I en familie vil de føle mer tilknytning og ha en følelse av identitet. Denne oppfatningen kan ha sammenheng med forståelsen av hva familien representerer og barnets familie er viktig i kulturen. Fokusgruppe 2 derimot er positive til barnehjem. Deres erfaring er at mange barn har forsøkt å bo hos slektninger da foreldrene døde eller ikke var i stand til å ta vare på dem. Før intervjuet sa direktøren ved barnehjemmet at mange av barna har levd på gata fordi de ikke ble akseptert da de bodde sammen med sine slektninger.

Barnevernsarbeidere representerer ulike forståelser og ulike sosiale identiteter som utdannede og ikke utdannede. Fokusgruppe 1 er masterstudenter og de har sannsynligvis mer teorikunnskap fra sine studier der det hevdes at det er barnas beste å bo med sin familie og ikke på en institusjon med voksne der de ikke har en familietilknytning. Forskjellene mellom gruppene er interessant med tanke på hvilke stemmer som kommer til å være med å forme barnevernssystemet i Kenya. Gruppene legger vekt på ulike faktorer når de snakker om hva de forstår som barnets beste. Fokusgruppe 1 trekker fram betydningen av identitet i tilknytning til storfamilien og lokalsamfunnet, mens fokusgruppe 2 er opptatt av faktorer som fattigdom og en kritisk holdning til om barnet får dekket sine behov hvis de blir værende i lokalsamfunnet.

Barnekonvensjonen av 1989 art.9 sier:

"HOLD FAMILIEN SAMMEN" - Barnet skal ikke adskilles fra hans eller hennes foreldre mot sin vilje, unntatt når dette er nødvendig av hensyn til hva som er best for barnet. "Artikkelen kan forstås på ulike måter, i henhold til hva folk vurderer er best for barnet. Igjen er all kunnskap basert på hvordan folk forstår den. Man kan tenke seg at den

første gruppen i stor grad baserer sin forståelse på hva teorien i studiet sier, mens den andre gruppen legger til grunn for sin forståelse direkte erfaringer i sitt arbeid. I en kultur vil det også være ulike diskurser om den riktige kunnskapen. Hvilken kunnskap man har avhenger av hvilke erfaringer og kunnskaper som er tilgjengelig. Det vises tydelig i denne studien at det er ulike oppfatninger av hva som er til barnets beste i Kenya. Det kan ikke tas for gitt hvilken kunnskap som er den regjerende, fordi det avhenger av hvem man snakker med.

I denne delen av analysen har det blitt sett på hva barnevernsarbeiderne mener er til det beste for barnet hvis det ikke kan bo sammen med sine foreldre. Gruppene viser at de har ulike forståelser av hva de mener er barnets beste som en følge av ulike praksiser og kunnskaper. Familiens og lokalsamfunnets rolle har betydning for hva de forstår som barnets beste. Familiens rolle vil i denne sammenhengen være å ta ansvar for barn som ikke kan bo med sine foreldre, men samtidig spiller de sosioøkonomiske forholdene også en rolle her ved at de ikke har muligheten til å kunne dekke barnas grunnleggende behov. Tradisjonen setter føringer for barnets beste diskursen, der den kollektivistiske forståelsen betyr mer enn barnets grunnleggende behov. Fokusgruppe 1 derimot mener at det likevel vil være så skadelig for et barn å vokse opp på et barnehjem fordi de ikke vil gi dem en nødvendig tilhørighet og som i neste omgang vil kunne skade deres utvikling. I neste del av analysen blir barnevernsarbeidernes forståelse av omsorg og oppdragelse presentert. Her vil kjønn ha en betydning for hvordan man oppdrar. Videre vil også her det kollektivistiske og individualistiske perspektivet ha betydning for hva de mener er til det beste for barn når det kommer til oppdragelse og omsorg.

4.5 Kjønn og omsorg

I den patriarkalske familien er alder og kjønn avgjørende for ens plass. Sønner er foreldrenes økonomiske og omsorgsforsikring, og jentene er oppdratt til å utføre pleie og husholdningsoppgaver (Hylland Eriksen og Sørheim 2006, 152). Olumbe (2013, 235) uttaler: "Endre kulturer og systemer, det er endringer rundt om i verden som inkluderer at økt antall kvinner er ute i arbeid (...) sysselsetting påvirker barn fordi i det afrikanske samfunnet har kvinner ansvar for å ta vare på barna når ektemennene er ute og jobber" (min oversettelse). Fokusgruppe 2 diskuterer kjønn i sammenheng med det å gi kjærlighet, men også forskjellen mellom gutter og jenter i Afrika. "Det er kanskje ikke forskjell mellom gutter og jenter, men vi afrikanere vi er annerledes." Dette viser at kjønn har betydning for hvordan de skal gi omsorg og oppdra barn. Videre er fokusgruppene opptatt av hvordan kjønn har betydning for

oppdragelse. Kjønn står sentralt når det gjelder hvordan de kenyanske barnevernsarbeiderne forstår barnets beste, fordi det i tillegg til ulike forventninger og praksiser er knyttet til kjønn. Det innebærer ulike roller og forventninger til kjønnene som har betydning for barnets beste diskursen.

4.5.1 Oppdragelse i forhold til kjønn

I fokusgruppe 2 blir kjønn et viktig element når fokusgruppen diskuterer omsorg og oppdragelse. Fokusgruppen forklarer hvordan de gir kjærlighet til barna som bor på barnehjemmet: ”Noen ganger når et barn blir skadet, kanskje et risp på hånden, bare en liten ting så prøver jeg å få han til å føle at noen bryr seg om han. Som at denne personen bryr seg om meg.” Videre sier de at de leker med dem, bruker tid med dem, snakker med dem og at det er måter de gir omsorg og kjærlighet til barna som bor på barnehjemmet. Fokusgruppe 2 diskuterer videre hvordan det er hvis et av barna begynner å gråte:

B: Si til dem at de skal være stille. Men er det en av de små vil jeg spørre dem: «gråter du? hva er galt?» De eldre; ikke trøst, menn forventes ikke å gråte, sånn er det. Men i Afrika og i vår stamme er ikke en mann tillat å gråte. (Gruppen ler og de er enige og sier at «det er Afrika»). Hvis du gråter når du er mann: skam! Så når de store guttene gråter sier vi ”Å du er en mann, menn skal ikke gråte.”

Familiestrukturen i en patriarkalsk familie er hierarkisk, og alder og kjønn er avgjørende for ens plass i familien. Guttene i familien blir sett på som forsørgere for familie og jentene som ektefeller og mødre (Hylland Eriksen og Sørheim 2006, 152). Når informantene forteller om hvordan gutter skal oppføre seg i deres kultur, må han opptre uberørt. Fokusgruppen gir uttrykk for at en kan være strengere mot en gutt enn ei jente. Ifølge Boyden (1997, 203) er det ulike forståelser i ulike kulturer hvordan likestilling er forstått. I mange land blir barn sett på som avhengige av sine foreldrene langt inn i tenårene, og i andre kulturer forventes de å være selvstendige fra tidlig alder. Overgangen til voksenlivet er forstått forskjellig fra et land til et annet.

Materialet i denne studien viser at forståelsen av kjønn har betydning for hva barnevernsarbeiderne forstår med barnets beste. Kjønnene har ulike roller og forventninger, noe som påvirker innhold i omsorg de får. I diskusjonen sier de at innenfor deres kultur har ikke menn anledning til å gråte, og man er en mann fra tenårene. Diskursen om kjønn som materialet i denne studien viser står i konflikt med BK. BK gir individuelle rettigheter til barn. Barn, uavhengig av kjønn, gis sivile, økonomiske, sosiale, politiske og kulturelle rettigheter (Liden 2004, 198). Når fokusgruppen snakker om hvordan de kategoriserer gutter og jenter

ulikt, viser det at kjønn er med på å regulere hva som er til det beste for en jente og hva som er til det beste for en gutt. Derfor må diskursen om barnets beste i Kenya ses i forhold til hvilket kjønn man snakker om. Videre forteller de om forskjellen mellom jenter og gutter, og at det er forskjellige måter å gi kjærlighet på til jenter og gutter.

Fokusgruppe 2:

I: Er det forskjell hvis det er jenter? Er det forskjeller mellom jenter og gutter når dere gir kjærlighet, omsorg?(Mange sier ja, ja!)

I: Hva er forskjellen?

E: Forskjellen er eh du vet jentene, måten du snakker med jentene.

F: Vi er afrikanere. Og de fleste familier i Afrika behandler deres barn forskjellig, når det dreier seg om en gutt så er han en mann, og når det gjelder jentebarnet blir hun en kvinne.

A: Vær sterk, bestemt overfor et guttebarn. Det betyr ikke at du må ta en kjepp og slå. Men for jentene du har, jenter er så delikate, fine. Du må samarbeide med dem på en god måte. Forsøk å gi dem et eksempel for fremtiden- som at de må utvikle seg bra for å bli gode mødre.

De forklarer at de fleste av familiene i Afrika behandler sine barn forskjellig når det dreier seg om kjønn. Gutter er vordende menn, og du kan opptre tøffere overfor dem, mens jentene er mer sarte, og en må være vennligere når en snakker til dem. Man kan også se et skille mellom alder når det gjelder kjønn. De yngre guttene har lov til å gråte, mens de eldre guttene har ikke lov fordi de er menn og menn gråter ikke. Her bruker fokusgruppen betegnelsen Afrika til å fortelle at dette gjeldende i deres kultur. Kulturen er her med på å produsere en legitim diskurs i det kenyanske samfunnet om hva som er den riktige måten å oppdra gutter og jenter på (Parton 1999, 107). Kjønn er en avgjørende faktor for omsorg og oppdragelse. Hvilket kjønn man har vil legge føringer for hvordan man blir behandlet, oppdratt og vist omsorg for.

Ideen om hvordan eller hvilke roller man skal ha som voksen er vesentlig for hvordan man blir behandlet som barn. Dette kan ses i sammenheng med familieperspektivet der kjønn utgjør en del av den kollektivistiske storfamilien. I storfamilien har man gjensidige forpliktelser i et større system. Kjønnene har sine roller avhengig av konteksten (Hylland Eriksen og Sørheim 2006, 152). Her trekker fokusgruppe 2 fram et kollektivistisk syn der gutter og jenter er noe man blir og gjør mer enn noe man er (Olsen 2007, 355). BK derimot har et individualistisk syn, der forståelsen baserer seg på at barn skal bli forstått som et individ uavhengig av kjønn. Olumbe (2013, 234) hevder at fravær av fedre på hjemmebane i den afrikanske familie påvirker barna signifikant. Olumbe (2013, 234) henviser til en studie

som er gjort i Kenya der man kom fram til at fravær av far kan føre til dårlig oppførsel blant barn, nød og utgjør et tabu overfor lokalsamfunnet. Vider mener Olumbe (2013, 234) at når far er fraværende vil ikke barna ta sine roller på alvor og mødrene blir overbelastet med å oppdra barna alene. Den kulturelle praksisen legger her tydelige føringer for en fars posisjon i familien som kan knyttes til skam. Medlemmene av lokalsamfunnet er underlagt de andres blikk, altså flertallets verdier, normer og holdninger (Aamodt 2008, 22). Man må følge de kulturelle normene for å passe inn i samfunnet, da det er det som en den sanne kunnskapen (Olsen 2007, 355). I denne sammenhengen er det familiepraksiser som er legitime i samfunnet og som er styrende for hva som er rett.

Fokusgruppe 2 sier videre at menn som arbeider med barn på barnehjem må være forsiktig når det dreier seg om jenter som er ti år og eldre; ”en dame som er 10 år og eldre er en dame, og det er en kriminell handling å holde henne på en spesiell måte.” Her blir rettspraksis et viktig element i diskusjonen om kjønn og barneomsorg. Den diskursive praksis påvirker hvordan de behandler jenter, fordi det er straffbart å tilnærme seg en jente på en bestemt måte. Deres handlinger styres av den diskursen de befinner seg i gjennom normer og lover i samfunnet. Det er ikke bare normene i samfunnet som legger føringer for at man skal behandle gutter og jenter ulikt, men også lovpraksis. Fokusgruppe 2 peker her på blant annet på lover som en kunnskap som påvirker deres syn på hvordan de skal forholde seg til jenter og gutter. I følge Poulsen (1999, 32) er de handlingene vi gjør bestemt av den kulturelle konteksten. De kulturelle normene for hvordan en gutt skal oppføre seg og hvordan man skal oppdra en gutt i Kenya, er med å påvirke hvilken måte barnevernsarbeiderne på barnehjemmet viser omsorg og kjærlighet. Dette er forståelser som bidrar til barnets beste diskurser, fordi det er ulike forventninger og praksiser knyttet til kjønn. Det er viktig å ta med kjønn når man skal se på hva som er barnets beste diskursen blant kenyanske barnevernsarbeidere.

Man ser hvordan de gir mening til begrepene gutt og jente ved å knytte flere andre begreper og beskrivelser til kjønnene. Kjønn vil i diskusjonen om barneomsorg i Kenya være et viktig tema å konsentrere seg om, i henhold til hvordan de forstår barneomsorg. I diskusjonen bruker de utsagn som "menn gråter ikke", "sterk" og "tøffe" når de snakker om gutter. Når snakker om sitt syn på jenter bruker de andre typer ord for å definere en jente; ”sart”, "snill", "utvikle seg til å bli gode mødre" og "kan ikke møte dem på en hard måte." Deres beskrivelser av de to kjønnene gir en innblikk i hvordan de kategoriserer gutter og jenter. Beskrivelsene viser at kjønn er noe man

blir preget til og gjør det som er forventet mer enn noe man er (Olsen 2007, 47). Det impliserer at barnets beste diskursen gir klare uttrykk for hvordan kjønn forstås. Barnet er ikke sett som et individ med universelle rettigheter når fokusgruppen snakker om barnets beste diskurser.

Basert på diskusjonen om kjønn får det ulike betydninger for omsorg for barn, og det har en betydelig rolle i diskursen. Den diskursive praksisen påvirker hvordan kjønn får en vesentlig betydning når det gjelder hvordan utøve omsorg til barn i Kenya. I følge Foucault forståelse av den posisjonen man har eller skaper er alle enkeltindivider formet innenfor samme diskurs som samfunnet (Bergstrøm og Boreus 2012, 359). Det vil si at her vil kjønnene posisjonere seg i den rollen som diskursen skaper. Språket er med på å konstruere sosiale posisjoner som individet kan snakke og handle ut fra (Hall 2001, 80), og fokusgruppe 2 bruker ulike ord som gir kjønnene ulike posisjoner i det kenyanske samfunnet, som igjen påvirker hvordan de kenyanske barnevernsarbeiderne gir omsorg. De gir kjønn ulike roller og forventninger som påvirker barnets beste diskursen.

Kjønn er drøftet i relasjon til hvilken posisjon en har i familien og igjen hvordan dette påvirker oppdragelsen. Barnet er oppdratt til å bli en nyttig ressurs for familien. Jenter skal være gode mødre og gode ektefeller. Guttene blir oppdratt til å være sterke og innflytelsesrike menn i familien som sørger for den finansielle siden av familielivet (Hylland Eriksen og Sørheim 2006, 152). BK artiklene er formulert i nøytrale termer og er moralske og juridiske prinsipper. Nettopp fordi de er generelle, må de tolkes kontekstuellet (Engebriksen 2002, 67). I følge Poulsen (1999, 97) er atferd sosialt, og forstås gjennom bestemte sosiale forhold som sosialt nivå, kjønn, makt, alder etc. De trekker frem kjønn som en betydning for de ulike rollene i en familie. Familiediskursen ser ut til å være ulik for jenter og gutter, og en forholder seg til det som en ordening skapt i en bestemt sosial sammenheng (Olsen 2007, 355).

Familiediskursen er ordnet etter hvordan de ulike kjønnene har ulike roller. Det vil si at det har innvirkning på hvordan man oppfører seg og skal oppføre seg. Den kjønnete handlingen vil ha betydning for hva som er barnets beste. Gutter skal oppdras for å bli forsørgere for familien. Jenter skal oppdras til å bli gode ektefeller og mødre. Diskursen om familien er avhengige av at kjønnene forholder seg til rollene.

4.5.2 Barneomsorg, kjønn og tanker om "å slå"

Det er ulike syn på hva et barns rolle er i samfunnet, hvilke behov barn har og hva som forventes av et barn. Hva er den beste oppdragelsen et barn kan få? Hva er god

omsorg, og i motsatt fall dårlig omsorg? Dette er noen spørsmål som en ville få ulike svar på når man stiller det i forskjellige kulturer, land, grupper, samfunnsklasser etc. Hvordan mennesker tenker er den beste måten å oppdra et barn vil variere fordi det er forskjeller i sosioøkonomiske og sosialkulturelle faktorer, og forskjellig tro som har sine egne tradisjoner og verdier (Qureshi 2008, 130-131).

Begge fokusgruppene diskuterer hva de anser som den foretrukne oppdragelsesmetoden overfor barn i Kenya. Begge gruppene snakker om at det ikke er lov å slå et barn i Kenya, men foreldre, lærere og andre omsorgspersoner gjør det likevel. Ett gruppelem i fokusgruppe 1 sier: "det er noen begrensninger når det dreier seg om å slå barn, hvis det går lenger enn det kaller vi det mishandling. Det er definisjonen av mishandling som gjorde det annerledes." KCA 2001 art. 13 beskytter barn mot fysisk og psykisk misbruk. I en rapport skrevet av ACPF (2008) om barns trivsel i Afrika gjorde de en undersøkelse der de fant ut at 99 prosent av barn i Kenya har opplevd fysisk mishandling. Mange ble slått så ekstremt at de måtte på sykehuset for å få medisinsk behandling. Samtidig har ACPF rangert Kenya på toppen av listen for land i Afrika som er opptatt av barnevern. Det indikerer at det har utviklet seg et mer hensiktsmessig og politisk basert beskyttelse for barn. Likevel viser studier at straff hjemme og på skolen er allment praktisert (ACPF 2008, 49-50). Fokusgruppene uttrykker at en stor prosent andel av de kenyanske familiene som slår sine barn, men det er en grense når det går over til å være mishandling. De sier det er måten de ble oppdratt på da de var barn.

Fokusgruppe 1:

D: Ikke spar på tauet. (Gruppen ler). Men tidene forandrer seg, men også jeg bruker kjepp. En høy prosent av foreldre i Kenya slår sine barn. Jeg mener også at det var sånn vi ble oppdratt. Vi ble slått, det var ingen diskusjon. Foreldrene slo når vi ikke gjorde det som var forventet av oss og også av lærere. Men tidene har forandret seg for nå er det ikke tillatt å slå barn men fortsatt har vi en lang vei å gå. Mitt barn skal bli oppdratt med i harmoni med meg. Dette tema blir ikke gitt oppmerksomhet, det, hvis barnet må på sykehus hvis det blir skadet eller såret, fysisk og med vold. Da får det oppmerksomhet. Ingen vil bry seg. Det er et forhold mellom foreldre og barnet.

C: I tradisjonelle sammenhenger og også i landlige områder kan alle eldre disiplinere barnet. Det spiller ingen rolle om det er ditt biologiske barn eller ikke. Og de andre vil hevde at gutten har virkelig dårlig oppførsel og tilføre ham enda et slag. Så det skjer (...) Okey det er noen grenser for å slå. Passeres det er det ikke tillatt og vi kaller det mishandling (...).

Fokusgruppe 1 snakker om at de fleste av foreldrene i Kenya fortsatt slår sine barn, men at det skjer endringer, og de har nå en lov som definerer overgrep. Artikkel art. 3 i KCA 2001 skal beskytte barn mot overgrep: "(1) A child shall be entitled to protection from physical and

psychological abuse, neglect and any other form of exploitation including sale, trafficking or abduction by any person.” Loven setter noen begrensninger for hva man kan utsette barn for, og det er noe fokusgruppe 1 også referer til. Det er ikke akseptert å mishandle barn, da har man gått over grensen for hva som er greit i den kenyanske kulturen. Forskningen og fokusgruppen sier at det er en stor prosentdel av kenyanske barn som blir slått i dagens samfunn, men at dette ikke blir definert innenfor mishandling, og da heller ikke innenfor KCA. Normen er at det er greit å slå barn hvis det er i oppdragelsesøyemed. Det er ingen som vil bry seg om at et barn blir slått, fordi dette er noe som foregår mellom foreldre og barn.

I følge BK og KCA er det ikke er lov å utøve vold mot barn, mens fokusgruppen snakker om normene i samfunnet der det er akseptert å utøve vold mot barn. Det kan leses som kulturen har sin forståelse av hvordan man skal oppdra barn. Det betyr at hva som ses på som sannheten om hva som er akseptert ligger i normene og tradisjonene (Olsen 2007, 355). Den etablerte kunnskapen i en kultur skaper rom for at det er en viss type kunnskap som er riktig, mens annen type kunnskap blir definert ut. Selv om man han lover i Kenya som ikke aksepterer bruk av vold, virker den kulturelle praksisen som de intervjuede snakker om til å legge føringer om at det er greit å slå barn.

Fokusgruppe 2 mener det er viktig at de blir disiplinert på den riktige måten slik at barna kan blir gode mennesker.

Fokusgruppe 2:

C: (...) men når du prøver å møte dem på en pen måte, prøve å holde orden på dem, det trengs noen ganger, det betyr ikke eeh det betyr ikke at du må ta en kjepp å slå. Men vær tøff mot et guttebarn (lager stemmen høyere) Dette er feil!!! Du må gjøre det når du gjør det. Du må gi ham denne oppmuntringen. Men for ei jente må du, jenter er så fine, delikate, sarte noen ganger, du må forholde deg til dem på en hyggelig måte, som du vet (lager stemmen rolig) ikke gjør dette. Prøv å gi dem et eksempel for framtiden- som at de må utvikle seg bra for å bli gode mødre eller noe sånt i framtiden. Du kan ikke være hard mot ei jente. (folk i gruppe viser sin enighet med å si ja).

Fokusgruppe 2 snakker igjen om ulikheter mellom gutter og jenter, som vil påvirke måten de snakker til dem og hvordan de disiplinere dem. Fokusgruppene kobler ord eller forståelser til begrepet barn. Som omtalt ovenfor får også kjønn en vesentlig betydning i diskusjonen om disiplinering av barna. I diskusjonen anvender fokusgruppe 1 ordene: "foreldre slår barnet sitt" og "disiplin". Fokusgruppe 2 gruppen bruker lignende ord når de snakker om hvordan de oppdrar barn: "holde orden på dem".

Det beste for barnet er i følge fokusgruppe 2 at man slår dem slik at de blir disiplinert og de

vil da bli gode mennesker når de vokser opp. Her viser de til en kollektivistisk forståelse av barnet, som en person som de har ansvaret for å oppdra slik at de kan bli gangs mennesker for familien og lokalsamfunnet. Barn har ingen primære rettigheter, men plikter overfor samfunnet. Det viktigste i barneoppdragelsen, i følge et kollektivistisk syn er at barna blir oppdratt til å verdsette familien (Hylland Eriksen og Sørheim 2006, 151-152, og Skytte 2008, 68). I følge Oddbjørg Skjær Ulvik (2009, 3) er barnekonvensjonen en del av en historisk bevegelse der barns posisjon i samfunnet har endret seg fra å være en del av familien til å bli et individ med egne rettigheter. Denne prosessen kan forstås som en individualiseringsprosess av barnet. Slik fokusgruppe 2 snakker om oppdragelse av barn, bryter dette med barnet som et individ i BK. Barnet i Kenya blir oppdratt ved å bli slått slik at de får respekt for de eldre i familien og lokalsamfunnet.

I følge fokusgruppe 2 er det ikke er lov å slå barn i Kenya, men det er likevel normalt å slå barn: ”(...) det er ikke lov å slå barn i Kenya, men noen ganger må man se forbi det å bruke en kjepp, men hvis man dreper et barn er det ikke bra. Du slår barnet, men ikke hver dag.” Her snakker de om at de vet at ikke er lov å slå barn, men må noen ganger kunne slå barn fordi det er nødvendig.

Diskursen i samfunnet er at det er akseptert å slå barn i oppdragelsesøyemed. Dette bryter med BK, hvor barn skal beskyttes mot vold av alle slag. På den ene siden styrer tankesett og forståelsesformer i det kenyanske samfunnet forståelsen til fokusgruppe 2. På den andre siden blir de påvirket av de vestlige verdiene og BK, som ikke aksepterer at man slår barn. Oppfatningen til de kenyanske barnevernsarbeiderne blir skapt gjennom forståelsen av hva som er den riktige måten å oppdra barn. I dette ligger det en maktdimensjon som kommer til uttrykk når de snakker om oppdragelse (Olsen 2007, 355). Selv om forståelsen av at det er riktig å bruke oppdragervold i Kenya er styrende, kan praksisen endres ved at ny forståelse kommer til slik tilfelle er her ved at deres leder er fra en vestlig kultur hvor det ikke er akseptert å bruke oppdragervold.

I materialet er det tydelig at vold er en stor del av hvordan foreldre, barnehjemansatte, lærere etc. gir omsorg. Det begrunnes i at det er til barnets beste at det blir disiplinert og derigjennom blir oppdratt til å bli gode mennesker. Det kan tolkes at de mener at det er til barnets beste å bruke vold i oppdragelsesøyemed når intensjonen er man skal sørge for å gi barnet et godt liv. Selv om ikke KCA og BK tillater at man slår, gjør tradisjonene og normene det. Begge gruppene er her enige og opptatt av at det ikke skal være mishandling, men til

barnets beste. Det er derfor tydelig at barnets beste diskursen blant kenyanere er at barn skal slås hvis det trengs for at de skal bli lydhøre og gangs mennesker.

5. DISKUSJON AV RESULTATENE

Denne studien har utforsket hvordan kenyanske barnevernsarbeidere forstår barnets beste. Dette kan gi nyttig kunnskap og innsikt i hvordan forskjellige kulturer skaper og opprettholder diskurser om barnets beste. Gjennom sine erfaringer og praksiser viser de hva de forstår med barnets beste. Endringer av retning mot et mer individualistisk syn kan ses ut som barnet blir gitt flere rettigheter, samtidig kan det føre til at man fratar lokalsamfunnets kollektive ansvar for barnets beste. Ved at BK og KCA har blitt innført i Kenya, kan dette føre til en brytning mellom kollektivistiske og individualistiske verdisyn. For å forstå barnets beste i Kenya, må man både se det igjennom et kollektivistisk og individualistisk verdisyn. I noen sammenhenger vil individualistiske forståelser være mer fremtredende, og barnets rettigheter og behov blir lagt vekt på. Andre steder vil det kollektivistiske verdisyn være dominere, som for eksempel når det kommer til storfamiliens forpliktelse til å ta ansvar for foreldreløse barn. Videre viser studien at det er umulig å se bort ifra kjønn når man skal forstå barnets beste diskursen i Kenya. Når innholdet i omsorgen er forskjellig for gutter og jenter er det en måte å skape orden ut i fra en sosial sammenheng (Olsen 2007, 47).

Slik jeg ser det har studien betydning for barnevernspraksis. Når man har med seg et sosiokulturelt perspektiv vil man kunne få en annen forståelse av kulturens innvirkning på hvordan man forstår barnets beste. Studien viser at praksiser, normer, tradisjoner og verdisyn både utvikler og opprettholder diskurser i en kultur. Når en majoritets- og minoritetskultur møtes som i her i Norge vil forskjellige diskurser kunne komme i konflikt med hverandre. For barnevernspraksis vil dette ha betydning for eksempel i grenseoppgangen mellom foreldrenes autoritet og det offentlige rett til å gripe inn (Liden 2004, 207). I møte med mennesker fra samfunn der kollektivistiske verdier står sentralt vil storfamilien spille en viktig rolle for barnet, enten i dets fravær eller som en del av barnets omgivelser.

Studien har tatt for seg hvilke forståelser og begrunnelser barnevernsarbeidere i Kenya legger vekt på. I tillegg har sentrale spørsmål vært: hvilke temaer er framtredende når de snakker om barnets beste i Kenya? Hva legger de vekt på? Er det ulik forståelse om de har utdanning eller ikke? Sentrale temaer som barnevernsarbeiderne trekker frem er barnets beste begrepet,

barnets rettigheter, familie, kjønn og omsorg. Gjennom disse temaene viser studien ulike perspektiver og forståelser om hva de forstår er til det beste for barnet.

5.1 Barns rettigheter i Kenya

Barnevernsarbeiderne forteller om en endring i synet på barnet etter at barn fikk egne rettigheter i Kenya. De er gitt rettigheter, men de gir uttrykk for at det fortsatt er et langt stykke fram til deres situasjon er i samsvar med hva som er til barnets beste. Før var det storfamilien og lokalsamfunnet som spilte en vesentlig rolle i å beskytte barn fra for eksempel overgrep. Barn ble sett på som lokalsamfunnets ansvar. Lokalsamfunnet kontrollerte saker der barn ble utsatt for overgrep eller omsorgssvikt (Umbima 1991, 169). Samtidig ble familiens omdømme sett på som viktigere enn barnets beskyttelse, i følge fokusgruppene. Nå blir barnets beskyttelse tatt mer på alvor av myndighetene men likevel er det slik at ikke alle saker blir rapportert og da er det familiens omdømme som kommer i veien.

Barn i Kenya har fått egne rettigheter etter innføringen av BK og KCA. Dette har medført at barnets behov og beskyttelse ikke lenger er bare lokalsamfunnets ansvar, men myndighetene spiller en betydelig rolle. Det viser seg at det likevel er en stor utfordring med implementeringen av barns rettigheter i et samfunn der de tradisjonelle verdiene har stått sterkt i mange år. Så kritiserer Zillox (2006, 1) myndighetene i Kenya for å ikke ta hensyn til de tradisjonelle verdiene, og at det derfor i praksis ikke fungerer til det beste for barnet. Også barnevernsarbeiderne i fokusgruppe 1 deler synet om de tradisjonelle verdienes betydning. Eksempel fra rettssystemet som fokusgruppe 1 trakk inn, vitner om at det ikke er slik at barnets rettsikkerhet og de tradisjonelle verdier harmoniserer hverandre. Fokusgruppe 1 hevder at rettssystemet ikke er barnevennlig. Barnets stemme skal høres, men det blir ikke tatt hensyn til at barnet trenger beskyttelse. Barnets beste skal være en grunnleggende verdi, også når det kommer til rettsavgjørelser i følge KCA. Fokusgruppen som består av studenter mener at dette er en utfordring, når barnets stemme er viktigere enn å ta vare på barnet i møtet med eksempelvis den som har forgrepet seg på barnet.

Kenya er et land med mye barnefattigdom. Dette blir trukket fram som en viktig faktor når det gjelder barns rettigheter. Fokusgruppe 2 som består av ansatte på barnehjem er opptatt av hvordan myndighetene ikke tar ansvar for barn som lever i fattigdom og ikke blir sikret sine rettigheter. Kenya er et land som har endret seg de siste årene gjennom blant annet påvirkning fra den vestlige verden og med økende urbanisering. I følge Umbima (1991, 170) var det lokalsamfunnet og storfamilien som tok ansvar for barna. I sammenheng med at barn har fått

definerte rettigheter snakker fokusgruppene om barnet som et individ med rettigheter. Det er en utfordring å realisere når lokalsamfunnet og storfamilien ikke har ressursene og myndighetene ikke tar det ansvaret som de er pålagt.

Det er ikke nytt at BK har blitt kritisert for å være basert på en vestlig barnekonstruksjon, som kommer til uttrykk i det autonome og kompetente barnet (Ulvik 2009, 2). I denne studien ser man at dette utfordrer den kenyanske kulturen der de tradisjonelle kollektivistiske verdiene enda står sterkt. Myndighetene har et ansvar på bakgrunn av BK å sikre at alle praksiser som berører barn skal være til barnets beste. Kanskje må fortsatt de kollektivistiske verdiene være bærende elementer i arbeidet med å ivareta barnets beste i et land som Kenya der lokalsamfunn og storfamilie har lange tradisjoner for å skape et nødvendig fellesskap rundt barnet.

5.2 Storfamilien

Storfamilien og lokalsamfunnet viser seg i denne studien å ha stor betydning for hva de kenyanske barnevernsarbeiderne forstår som barnets beste. I de kenyanske tradisjonelle verdiene har barnet blitt forstått som et kollektivt ansvar (Zillox 2006, 2). BK derimot bygger på individualistisk perspektiv som bidrar til at man verken ser det avhengige barnet eller det sosiale barnet (Ulvik 2009, 2). I studien ser man at barnevernsarbeiderne har med seg både individualistiske og kollektivistiske perspektiver når de snakker om barnets beste sett i forhold til familie.

I diskusjonene om hva som er til barnets beste der barn ikke kan bo sammen med sine foreldre, viser de to gruppene ulike meninger. Fokusgruppe 1 ser det slik at det beste for barnet er å vokse opp i lokalsamfunnet og storfamilien. Det er her barnet hører til, og det er i denne sammenhengen barnet utvikler sin identitet, som er viktig for barnets utvikling. Et barnehjem kan, ikke etter deres oppfatning, skape de nødvendige betingelser for identitetsutvikling. Denne tankegangen samsvarer med de tradisjonelle kollektivistiske verdiene, der storfamilien og lokalsamfunnet er de som tar vare på barn som ikke kan bo med sine foreldre.

Fokusgruppe 2 derimot mener at det beste for barnet er å vokse opp på et barnehjem framfor storfamilien. Mange familier har ikke ressurser til å innlemme andre barn i husholdningen og vil derfor ikke være i stand til å møte barnets behov. Likevel sier de at det er skambelagt å ikke skulle ta imot barn fra andre familiemedlemmer. De sier at det er forventninger i deres kultur til at man skal ta imot barn som ikke har foreldre. Fokusgruppe 2 ser daglig barn som

kommer fra disse forholdene, hvor familien har sviktet i sin omsorg og kanskje i større grad enn da barna fortsatt bodde hos sine foreldre. Normen i kulturen er at barnet skal bo hos familiemedlemmer, mens fokusgruppe 2 mener at barnets behov skal ha fortrinn foran familiens behov, som er i samsvar med BK.

Begge gruppene er tydelige når de påpeker at normene i kulturen tilsier at det beste for barnet er å vokse opp i storfamilien, og ikke på barnehjem. Gruppene er uenige når det kommer til hva de mener er til det beste for barnet. Den kollektivistiske tankegangen trekkes frem i denne diskusjonen, da barnet blir forstått som avhengig av lokalsamfunnet og storfamilien. Så bryter dette med perspektivet om det individualistiske barnet i BK. Umbima (1999, 170) hevder det er viktig i et samfunn hvor de tradisjonelle verdiene fortsatt står sterkt at man derfor må tilpasse barns rettigheter etter det. Et eksempel som trekkes fram er innføring av fosterhjem og barnehjem i lokalsamfunnet som styrker deres oppgaver istedenfor å svekke dem. I et samfunn som Kenya som er i utvikling må man etablere barnehjem og fosterhjem som er billige og har røtter i folkets kultur. På denne måten vil kanskje det ikke være like skamfullt å sende barna sine til barnehjem eller fosterhjem, hvis de etableres innenfor de kulturelle rammer og verdier. Slik det er i dag har mange vestlige organisasjoner etablert barnehjem i Kenya, som for eksempel det barnehjemmet fokusgruppe 2 jobber ved. I følge fokusgruppe 1 er ikke slike barnehjem til det beste for barnet fordi de da ikke er en del av lokalsamfunnet og barna dermed ikke vokser opp med en opplevelse av tilhørighet.

5.3 Kjønn og omsorg

Kjønn har en vesentlig betydning for hvordan de kenyanske profesjonsutøverne forstår barnets beste. Kjønn kommer spesielt til uttrykk når de snakker om omsorg og oppdragelse. Normene i samfunnet regulerer hvordan man gir omsorg til henholdsvis en gutt og ei jente. En gutt i Kenya har ikke anledning til å gråte fordi han skal vokse opp til å bli sterk og tøff mann, mens jentene skal oppdras til å bli gode mødre. Dette synes å være i tråd med klassiske maskuline og feminine idealer. Den måten profesjonsutøverne kategoriserer kjønn strider med BK, som bygger på nøytrale termer. I følge BK skal ikke kjønn ha betydning for hvilke rettigheter man blir tildelt og ikke.

Fokusgruppen som jobber på barnehjem sier at de vet at det ikke er forskjell på gutter og jenter, men hevder at det er annerledes i Afrika. Diskursen om hva som er til det beste for ei jente er ikke det samme hvis man snakker om gutter. Her kan man se at ideen om rollens innhold og hvilke roller en skal innta som voksen er vesentlig for hvordan man blir behandlet

som barn. Familieperspektivet har en sammenheng med denne forståelsen, da en i storfamilien har ulike roller basert på et større system. Studiet viser at det er umulig å se bort fra kjønn hvis man skal forstå barnets beste diskursen i Kenya.

I en barnevernssetting vil en kunne ha med seg denne forståelsen i møtet med familier fra Kenya, med oppmerksomhet på kjønn som en faktor som påvirker hvordan de utøver omsorg. Så bryter denne måten å forstå på med verdiene i BK. BK har i følge Ulvik (2009, 2) bidratt til økt likestilling for barn, der barnet blir sett på som subjekt. I studien viser barnevernsarbeidernes utsagn at kjønn påvirker hvordan de forholder seg til barnet og som derfor ikke kan anses å ha en fullverdig subjektposisjon. Kanskje vil den videre integreringen av barns rettigheter endre på deres forståelse av kjønn.

5.4 Barneomsorg og tanker om å slå

Med bakgrunn i BK skal barn bli beskyttet mot vold. Likevel vet man at i mange land som har implementert BK i sitt lovverk blir barn likevel utsatt for vold. I mange kulturer er det legitimt å bruke vold for å oppdra barn. Barn skal vise respekt for de eldre og oppdras til å verdsette sin familie. I følge barnevernsarbeiderne som jeg har intervjuet i denne studien er det normalt å slå barn for å disiplinere dem. Begge gruppene gir uttrykk for at det er akseptabelt å bruke vold mot barn når det er i oppdragelsesøyemed. De sier samtidig at det ikke er lov.

Barnevernsarbeiderne hevder at det likevel har skjedd en endring i definisjonen av hva som er lov og ikke, etter at KCA ble vedtatt. KCA skal beskytte barn mot psykiske og fysiske overgrep. Studien viser et skille for når vold går over til å bli definert som et overgrep og det er trukket fram eksempel som når et barn har blitt slått så mye at det havner på sykehus. Det tyder på at selv om man har lover som forbyr vold mot barn, kommer det an på hvordan man definerer vold og overgrep i den kulturen det gjelder. Så lenge de gjeldende normer i kulturen gjør det akseptabelt å slå barn vil ikke en lov alene kunne endre på dette. Denne forståelsen handler om diskurser i det kenyanske samfunnet. Diskursen om barnets beste dreier seg her om at det er akseptabelt at man slår, så lenge intensjonen er at man skal sørge for å gi barnet et godt liv.

5.5 Barnets beste i en kenyansk kontekst

Når myndighetene har fått mer innflytelse på hvordan barn skal ha det, har det medført utfordringer i et samfunn hvor tradisjonene og verdiene er tuftet på lokalsamfunnets egne

måter å møte barnets beste. Studien viser at diskursene om barnets beste ikke alltid stemmer overens med BK. Det vises ved de kulturelle tradisjonene i Kenya, der barnet blir sett først og fremst som en deltaker i en større enhet, som storfamilien og lokalsamfunnet. Da kan barnets rettigheter få mindre betydning enn lokalsamfunnets interesser. Forståelsen utfordrer også BK som fremmer individualisme. Et funn som kan sies å være nytt og framkommet i denne studien er hvilken plass kjønn har for barnets beste diskursen. Det er en regjerende forståelse som legger føringer for hvordan man skal forstå barnets rettigheter. Det utfordrer barnets rettigheter ved at man fratår barnet en subjektstatus ved å låse barnet inn i en kategori. Resultatet kan eksempelvis bli at gutter blir utsatt for harde sanksjoner hvis de bryter regler. Når hensikten med kjønnsdifferansiering er å forme barn til å innta kjønnsroller som voksne er ikke oppmerksomheten rettet mot barndommen som egen verdi.

I Kenya er det mange utfordringer når det dreier seg om å sikre barn god oppvekst og utvikling. I Kenya er andelen av fattige familier høy, og utviklingen av et system som skal sikre barns rettigheter er en lengre prosess. Det er ikke å forvente at Kenya kan måles etter samme standarder som vestlige land, der fattigdom ikke er like utbredt. Mange barn i Kenya bor på gata og har ingen som kan ivareta deres behov, som strider med prinsippet om barnets beste. Myndighetene i Kenya blir kritisert for at de ikke tar ansvaret for disse barna, samtidig som den afrikanske kulturens verdier har fått svekket sin påvirkningskraft. Et styrket barnevern i Kenya kan være omforent med de kollektive familieverdiene, gjennom å sikre at barn blir tatt hånd om av storfamilien og lokalsamfunnet istedenfor å flykte til gata. Det forutsetter en anerkjennelse av et system som bygger på eksistensen av storfamilien med dens dype røtter i den kenyanske kulturen. Det kan være til det beste for barn at de forblir innenfor storfamilien for å beholde sin identitet og røtter. Hvis et slikt system skal fungere må myndighetene bidra til at storfamilien økonomisk har mulighet til å gi barna god omsorg. I tillegg vil en slik styrkt utvikling av barnevernsfeltet kunne implisere andre typer omsorgsbaser i lokalsamfunnet også som foster- og barnehjem. Når tradisjonelle normer får råde alene kan det gå på bekostning av barnets rettigheter og resultatet være vold, forskjellige former for overgrep, som studien viser. Regulering av barns oppvekst gjennom lovverk og tjenestetilbud og kunnskapsutvikling vil kunne gi barnet en sterkere posisjon som individ med egne rettigheter og større beskyttelse.

5.6 Studiens relevans for barnevernspraksis

Studiens funn er også viktig for barnevernspraksis i Norge, der flertallet av barn i barnevernet er minoriteter. Det er derfor viktig at barnets beste diskursen i Norge ikke blir tatt for gitt, men at man er klar over at det er normativt bestemt, i møtet med familier fra andre kulturer.

I det norske barnevernet er minoritetsbarn overrepresentert og foreldre uttrykker at de ikke forstår hvorfor omsorgen blir tatt fra dem. Rugkåsa og Ylvisaker (2012, 4) skriver i en artikkel "Når barnets beste blir tatt for gitt", og understreker tatt for gitt som grunnlag for den kulturelle majoritetens måte å forstå verden og handle deretter. De hevder at normative praksiser bestemmer alle våre handlinger og vurderinger, som gir konsekvenser for barnevernets vurdering av omsorg og vedtak. Flertallets levesett har innflytelse på hva som er rådende diskurser i samfunnet. Nicole Hennem (2011, 140) hevder at familier i kontakt med barnevernet står overfor kravet om å følge barnevernets veiledning om hvordan voksne skal oppdra sine barn her i Norge.

Funnene i denne studien kan være med på å gi en implikasjon for hvordan man forstår forskjellig om barnets beste. Studien viser at praksiser, normer, tradisjoner og verdisyn både utvikler og opprettholder diskurser i en kultur. De regjerende diskursene er med på å skape «sanneheter» om hva som er til barnets beste.

Funnene i studien kan også gi et innspill på faktorer som har betydning for vestlige hjelpearbeidere i land som Kenya. I tillegg til bevisstheten om sin egen vestlige forståelse er det nødvendig å være klar over diskursene som ligger i folks egne forståelser. Folk har alltid kunnskap vi må lytte til om sine barn og deres kulturelle tradisjoner. Denne forståelsen er en grunnleggende verdi i barnevernsfeltet.

6. Konklusjon

Funnene i studien kommer fra en gruppe med barnevernsarbeidere på et barnehjem og en gruppe studenter som studerer barnevern i Kenya. De har fortalt hvilke forståelser og begrunnelser de legger vekt på når de snakker om barnets beste i Kenya. Et av hovedfunnene er krysninger mellom kollektivistiske og individualistiske verdier som gjør seg gjeldende på ulike områder. Det vises da til vekslinger mellom hensynene til storfamilien og lokalsamfunnets tradisjoner, og barnets individuelle behov. Et annet viktig funn er betydningen av kjønn i forståelsen av barnets beste. Fokusgruppene kan ikke gjøres ansvarlig for hva barnevernsfeltet i Kenya generelt legger vekt på av begrunnelser og forståelser. Ved å

bruke tidligere forskning og teori for å belyse deres utsagn viser studien funn som kan være gjeldene for barnevernsfeltet. Funnene har også gitt oss noen forståelsesrammer for hvordan kulturen opprettholder og skaper endringer i barnets beste diskurser. Studien er et innblikk i hvilke forståelser og begrunnelser som kan legges til grunn for hvordan man forstår barnets beste i en kultur.

7. LITTERATURLISTE

- African Child Policy Forum (ACPF). 2008. *The African report on child wellbeing 2008: How child-friendly are African governments?*
<http://resourcecentre.savethechildren.se/content/library/documents/African-report-child-wellbeing-2008-how-child-friendly-are-african-governm> (23.04.14).
- Bergstrom, Goran og Kristina Boreus. 2012. *Textens mening og makt. Metodebok. I samhallsvitenskapligt text- och diskursanalyse*, Red. Goran Bergström and Kristina Boreus. Lund: Studentlitteratur.
- Boyden, Jo. 1997. *Childhood and the policy Makers: A Comparative Perspective on the Globalization of Childhood. 3.utgave. I Constructing and Reconstructing Childhood*, Red. Allison James and Alan Prout. London: RoutledgeFalmer.
- Bryman, Alan. 2008. *Social Research Methods. 2.utgave*. New York: Oxford University Press
- Engebriksen, Ada. 2002. *Forlatte barn, ankerbarn, betrodde barn...En transnasjonalt perspektiv på enslige mindreårige asylsøkere*. NOVA rapport nr 7.
- Freeman, M. 2002. *Human Rights, Childrens Rights and Judgement – Some Thoughts on Reconciling Universality and Pluralism. I The International Journal of ChildrensRights. Nr 10*.
- Government of Kenya. 2001. *Children`s bill*. Nairobi: Government of Kenya.
- Gulbrandsen, Liv Mette. 2006. Fra småjenter til ungjenter. Hetroseksualitet som normativ utviklingsretning, I *Kvinneforskning* 4:5-20.
- Gullestad, Marianne. 2002. *Det norske sett med nye øyne*. Oslo: Universitets forlag.
- Greener, Susan and Rebecca Oladipo. 2013. *Christian perspectives and research on child development in the African context*. Nairobi: Daystar University.
- Hall, Stuart. 2001. *Foucault: Power; knowledge and discourse. I Discourse Theory and Practice*, Red. Wetherell, Margaret, Stephanie Taylor og Simeon J. Yates. 2001. London: Sage Publications.
- Holter, Harriet. 1996. *Fra kvalitative metoder til kvalitativ samfunnsforskning. I Kvalitative metoder i samfunnsforskningen*, Red. Harriet Holter and Ragnvald Kalleberg.

- Universitetsforlaget: Oslo (Sitert fra: Guldvik, Ingrid. 2002. *Troverdighet på prøve. Om gruppeintervju som metode for å produsere valide data om politiske diskurser*. Tidsskrift for samfunnsforskning nr 1: 30–49).
- Hennum, Nicole. 2011. *Barnevernsamtaler som integreringsverktøy*. I *multikulturell teori og flerkulturelle praksiser*, Red. Bente Puntervold Bø. Oslo: Abstrakt forlag.
- Hylland Eriksen, Thomas and Torunn Arntsen Sørheim. 2006. *Kulturforskjeller i praksis*. Perspektiver på det flerkulturelle Norge. Oslo: Gyldendal Akademiske.
- Johannessen, Asbjørn, Tuft, Per Arne og Line Christoffersen. 2010. *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Abstrakt Forlag AS.
- Johnson, Robert. 2012. *Strengthening the Monitoring of and Complicance with the Rights of the African Child*. I *International Journal of children`s rights (2012)*.
- Jørgensen, Marianne Winther og Louise Phillips. 1999. *Diskursanalyse som teori og metode*. Gylling: Roskilde Universitetsforlag.
- Jørgensen, Marianne Winther and Louise Phillips. 1999. *Diskurs analyse som teori og metode*. Gylling: Roskilde Universitetsforlag
- Krumsvik, Rune Johan. 2014. *Forskningsdesign og kvalitativ metode*. Ei innføring. Bergen: Fagbokforlaget.
- Kvale, Steinar and Svend Brinkman. 2009. *Det kvalitative forskningsintervju*. 2.utgave. Oslo: Gyldendal Akademiske.
- Liden, Hilde. 2004. *Barns rettigheter – en realiserbar intensjon?* Tidsskrift for Velferdsforskning 7.
- Malterud, Kirsti. 2012. *Fokusgrupper som forsknings metode for medisin og helsefag*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Malterud, Kirsti. 2011. *Kvalitative metoder i medisinsk forskning*. 3.utgave. Oslo: Universitetsforlaget.
- Miller, Jody og Barry Glassner. 2011. *Interviews and focus groups. The "inside" and the "outside" Finding Realities in Interviews*. I *Qualitative Research*. 3.utgave, Red. David Silverman. London: Sage Publications Ltd.

- Morgan, David L. 1993. *Focus groups and qualitative research*. Newbury Park: Sage.
- Morgan, David L. and Richard A. Krueger. 1993. *When to Use Focus Groups and Why Successful Focus Groups*. I *Successful focus groups. Advancing the state of the art*, Red. Davis L. Morgan. Caleforina: Sage.
- Muthomi, Japheth og Michael Bowen. 2013. Levels of external contact and communication for children in institution care in Nairobi Kenya. I *Christian Perspective and research on child development in the African context*, Red. Susan Greener og Rebecca Oladipo. Nairobi: Daystar University.
- NESH. 2006. *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi*. <https://www.etikkom.no/globalassets/documents/publikasjoner-som-pdf/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-humaniora-juss-og-teologi-2006.pdf> (10.01.2015)
- Nyuamba-Executive, Irene og Martha Sunda-Lead.2013. *The role of Telephone Helplines as an Effective Strategy in Protecting Children against Abuse and Neglect: Situational Analysis of Problems Affecting Children in Kenya*. I *Christian perspectives and research on child development in the African context*, Red. Susan Greener and Rebecca Oladipo. Nairobi: Daystar University.
- Oladipio, Rebecca. 2013. *Summary of Papers*. I *Christian perspectives and research on child development in the African context*, Red. Susan Greener and Rebecca Oladipo. Nairobi: Daystar University.
- Olsen, Torjer. 2007. *Nakne knær, syndige klær – en anaylse av klesdiskurser blant læstadiansk ungdom*. Tidsskrift for ungdomsforskning. 7(2)45-62.
- Olumbe, Roseline. 2013. *Understanding aspects of the African culture and their effect on the child`s faith*. I *Christian perspectives and research on child development in the African context*, Red. Susan Greener and Rebecca Oladipo. Nairobi: Daystar University.
- Organisation of African Unity .1990. *The African Charter on Rights and Welfare of the Child* adopted by the 26th ordinary session of the assembly of heads of state and government of the OAU. Addis Ababa. July 1990.

- Parton, Nigel. 1999. *Reconfiguring Child Welfare Practices: Risk, Advanced Liberalism, and Government of freedom*. I *Reading Foucault for Social Work*, Red. Adrienne Chambon, Alan Irving and Laura Epstein. New York: Columbia University Press.
- Qureshi, Navshad Ali. 2008. *Beskrivelser av oppdragelse: utslag av definisjonsmakt og eurosentrisme?* Profesjonsutøvelse og kulturelt mangfold. Oslo: Universitetsforlaget.
- Rugkåsa, Marianne og Signe Ylvisaker. 2012. *Når barnets beste blir tatt for gitt*. I *Dagsavisen* årgang 126 nr .271.
- Skytte, Marianne. 2008. *Etniske minoritetsfamilier og sosialt arbeid*. 2.utgave. Gyldendal akademiske: Oslo.
- SOS barnebyer Kenya. 2013. *A snapshot of alternative care arrangements in Kenya*. Based on SOS Children`s villages` assesment of states implementation of the UN guidlines for the alternative Care of Children. <http://www.sos-childrensvillages.org/getmedia/e1fb4925-7403-4b64-ac34-32c1e19df255/KENYA-FINAL-to-upload.pdf> (20.03.2015).
- Tostensen, Arne, Hugo Stokke og Sven Trygged. 2014. *Means, modes and methods: donor support strategies for child rights in Kenya*. I *Human rights and development in the new millennium*, Red. Paul Gready and Wouter Vandenhole. London : Routledge.
- Ulvik, Oddbjørg Skjær. 2009. *Barns rett til deltakelse - teoretiske og praktiske utfordringer i profesjonelle hjelperes samarbeid med barn*. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*. Vol. 46.
- Ulvik, Oddbjørg S. 2007. *Seinmoderne fosterfamilier. En kulturpsykologisk studie av barn og voksnes fortellinger*. Oslo: Høgskolen i Oslo.
- Umbima, Joyce K. 1991. *Regulating Foster Care Services: The Kenyan Situation*. *Child Welfare*. Vol.70(2), p.169-74. ERIC (U.S. Dept. of Education).
- UNICEF .2009. *Child protection*. United nations children`s fund. Kenya country office. http://www.unicef.org/kenya/Kenya_-_Child_Protection_February_2009.pdf (17.04.14).
- United Nations. 2013. General comment No. 14 (2013) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration (art. 3, para. 1).

- Wibeck, Victoria. 2011. *Fokusgrupper: om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod*. Lund: Studentlitteratur.
- Widerberg, Karin. 2001. *Historien om et kvalitativt forskningsprosjekt*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Woodhead, Martin. 1990. *Psychology and the cultural construction of children need's. I constructing and reconstructing childhood: contemporary issues in the sociological study of childhood*, Red. Allison James and Alan Prout. London: Falmer Press
- Zillox, Trish E. 2006. *Where is the village going? Maintaining and including cultural strenghts to protect children orphaned in Kenya*. Family Court Review 44(July 2006): 376-386.

Lover:

- FNs konvensjonen om barnets rettigheter (BK) av 20 November 1989. Vedtatt av de Forente Nasjoner 20. november 1951.
- FNs konvensjonen om barns rettigheter (BK) 20 November 1989. Artikkel 3. Vedtatt av de Forente Nasjoner 20. november 1951.
- FNs konvensjonen om barnets rettigheter (BK) av 20 November 1989. Artikkel 5. Vedtatt av de Forente Nasjoner 20. november 1951.
- FNs konvensjonen om barnets rettigheter (BK) av 20 November 1989. Artikkel 9. Vedtatt av de Forente Nasjoner 20. november 1951.
- FNs konvensjonen om barnets rettigheter (BK) av 20 November 1989. Artikkel 1. Vedtatt av de Forente Nasjoner 20. november 1951.
- The African Charter on the Right and Welfare of the Child (ACRWC) av 29 November 1999. African Union.
- The Kenyan Children Act of 31st December 2001, Rev 2007. No 4. *Survival and the best interest of the child*
- The Kenyan Children Act of 31st December 2001. Rev. 2007. No. 6. *Right to parental care*
- The Kenyan Children Act of 31st December 2001. Rev. 2007. No 13. *Protection from abuse etc.*

Vedlegg 1: Request for participation in the research project

Background and purpose

I'm a master student from Norway and this year I'm writing my master thesis. In Norway I'm studying at the University College of Oslo and Akershus. I'm going to do my research in Kenya because I'm interested in how the child workers in Kenya understand a good childhood, how they understand the "best interest of the child", and how they conceptualize a child's situation and care. My research topic is "Discursive and socially constructed meanings of the best interest of the child". I want to do a focus group interview with child workers in Kenya. My target is to understand that it may be different understandings of "the best interest of the child" when we look at it in different culture contexts.

What does participation in the study?

I want to do a focus group interview with approximately 6 to 10 people. In this interview I'm interested to hear about how the child workers in Kenya understand a good childhood and how they consider a good childhood and how they evaluate a child's home situation. What do the child workers do in Kenya when they find out that a child is neglected or abused? What is the best for the child? Do the child workers consider that the children should move out of the family when they find out that the child is being neglected or abused? In the interview I will use an audio recorder to gather the information I get. I will transcribe the record and delete it when I'm done with it.

What will happen to the information about you?

All personal information will be treated confidentially. I will not use your name in the transcription and everything will be anonymous. I will use the audio recorder to gather the data, but I will delete everything when I'm done with it. The records will be on a portable stick that no one else will use. It will not be possible to find out who said what in the master theses when I'm publishing it.

I will be done with my master thesis in June 2015. And at that time the records will be deleted. The transcript from the audio records will be anonymous.

Voluntary participation

It is voluntary to participate in the study, and you can at any time withdraw your consent without giving any reason. If you cancel, all your information will be anonymised.

If you would like to participate or have questions concerning the study, please contact Marie Gedde Fraurud tlf:0703191988. University College of Oslo and Akershus. The study is reported to the Privacy Ombudsman for Research, Norwegian Social Science Data Services.

Consent for participation in the study

I have received information about the study and are willing to participate

(Signed by the participant, date)

I agree to participate in the interview

Julia Koler-Olsen
Institutt for sosialfag
Høgskolen i Oslo og Akershus
Postboks 4 St. Olavs plass
0130 OSLO

Vår dato: 24.09.2013

Vår ref: 35062 MBY/LR

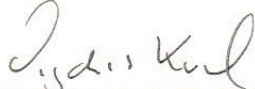
Deres dato:

Deres ref:

AFFIRMATION

The Data Protection Official for Research at the Norwegian Social Science Data Services (NSD) finds that the processing of personal data in relation to the project "*Diskursive- og sosialt konstruerte betydninger av barnets beste*" is in accordance with the Norwegian Personal Data Act, ref. our letter to Julia Koler-Olsen, August 16th 2013.

Sincerely,

Vigdis Namtvedt Kvalheim

Marte Byrkjeland

Contact person: Marte Byrkjeland tlf: 55 58 33 48
Copy: Marie Gedde Fraurud, Strandsvegen 307, 2080 EIDSVOLL

Vedlegg 3: Questionnaire 1

The best interest of the child

I want discussion around the different questions I m going to ask you. Be free and discuss. The target is not to come up with a conclusion or any solutions. I want you different views on my questions and hoe you are thinking around them.

Is the concept “best interest of the child” well known concept in the courses of child development, and do you use it in your work? Discuss.

You are working as a therapist at a school and a girl on ten years comes to you and tells you that everyday before she goes to school she has to wake up very early and help her siblings to get ready for school and after that she has to help her mum to dress and takes her medicine because she is affected of HIV. Her dad goes to work very early in the morning. When she gets home from the school in the afternoon she has to cook and clean in the house. When she goes to bed her dad wakes her up and sexual abusing her.

What will you do in this case? What would you as a child worker do with this information? What is the in the best interest of the child in this case? How much means the child’s voice in this case? Who would you discuss this with??

Tell about a successful case in your work? Why was it successful?

Tell about a case with a child you felt that you didn’t do well as a childcare professional? Why?

Where is it best for a child to grow up when the parents can take care of the child?

How can you as a specialist in child development contribute to work for the “best interest of the child” in Kenya?

Vedlegg 4: Questionnaire 2

The best interest of the child

I want discussion around the different questions I m going to ask you. Be free and discuss. The target is not to come up with a conclusion or any solutions. I want you different views on my questions and hoe you are thinking around them.

“the best interest of the child”, is it a term you have heard before? Is it something you use in your when you are working with children?

You are working as a therapist at a school and a girl on ten years comes to you and tells you that everyday before she goes to school she has to wake up very early and help her siblings to get ready for school and after that she has to help her mum to dress and takes her medicine because she is affected of HIV. Her dad goes to work very early in the morning. When she gets home from the school in the afternoon she has to cook and clean in the house. When she goes to bed her dad wakes her up and sexual abusing her.

What will you do in this case? What would you as a child worker do with this information? What is the in the best interest of the child in this case? How much means the child’s voice in this case? Who would you discuss this with??

Tell about a successful case in your work? Why was it successful?

Imagine that one of the children at the children`s home is crying in his bed before he going to sleep, what would you do in this case?

What is the best way for a child to grow up if he or her has lost his parents? With family, children’s home or foster home?

What do you do if a child is stealing a book from one of the classroom?
How are you giving the children love?